

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

4 Φεβρουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 16

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4887

Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

Άρθρο 3 Γενικές αρχές για τις κρατικές ενισχύσεις - Ενωσιακό δίκαιο

Άρθρο 4 Ορισμοί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 5 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Άρθρο 6 Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων

Άρθρο 7 Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

Άρθρο 8 Μη επιλέξιμες δαπάνες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 9 Είδη ενισχύσεων

Άρθρο 10 Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα

Άρθρο 11 Εντάσεις και ύψη εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

Άρθρο 12 Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 13 Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων

Άρθρο 14 Χρηματοδοτικό σχήμα επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 15 Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 16 Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 17 Υποβολή αίτησης

Άρθρο 18 Περιεχόμενο αξιολόγησης

Άρθρο 19 Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης

Άρθρο 20 Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Άρθρο 21 Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 22 Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 23 Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας

Άρθρο 24 Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 25 Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων

Άρθρο 26 Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων

Άρθρο 27 Παράβολα

Άρθρο 28 Ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής - Κυρώσεις

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 29 Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα

Άρθρο 30 Προκήρυξη καθεστώτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 31 Σκοπός

Άρθρο 32 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Άρθρο 33 Επιλέξιμες δαπάνες

Άρθρο 34 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

Άρθρο 35 Δικαιούχοι

Άρθρο 36 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 37 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
 ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙ-
 ΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
 Άρθρο 38 Σκοπός
 Άρθρο 39 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 40 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 41 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 42 Δικαιούχοι
 Άρθρο 43 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 44 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
 ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
 Άρθρο 45 Σκοπός
 Άρθρο 46 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 47 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 48 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 49 Δικαιούχοι
 Άρθρο 50 Διαδικασία αξιολόγησης
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
 ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ
 Άρθρο 51 Σκοπός
 Άρθρο 52 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 53 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 54 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 55 Δικαιούχοι
 Άρθρο 56 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 57 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
 ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
 Άρθρο 58 Σκοπός
 Άρθρο 59 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 60 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 61 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 62 Δικαιούχοι
 Άρθρο 63 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 64 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
 ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕ-
 ΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΑΛΙΕΙΑ - ΥΔΑΤΟ-
 ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
 Άρθρο 65 Σκοπός
 Άρθρο 66 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 67 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 68 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 69 Δικαιούχοι
 Άρθρο 70 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 71 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄
 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ
 Άρθρο 72 Σκοπός
 Άρθρο 73 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Άρθρο 74 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 75 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 76 Δικαιούχοι
 Άρθρο 77 Διαδικασία αξιολόγησης
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ
 Άρθρο 78 Σκοπός
 Άρθρο 79 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 80 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 81 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 82 Δικαιούχοι
 Άρθρο 83 Διαδικασία αξιολόγησης
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄
 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
 Άρθρο 84 Σκοπός
 Άρθρο 85 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 86 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 87 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 88 Δικαιούχοι
 Άρθρο 89 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 90 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄
 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
 Άρθρο 91 Σκοπός
 Άρθρο 92 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 93 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 94 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 95 Δικαιούχοι
 Άρθρο 96 Διαδικασία αξιολόγησης
 Άρθρο 97 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού
 πλαισίου καθεστώτος
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄
 ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
 Άρθρο 98 Σκοπός
 Άρθρο 99 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 100 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 101 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 102 Διαδικασία ταχείας αδειοδότησης
 Άρθρο 103 Δικαιούχοι
 Άρθρο 104 Διαδικασία αξιολόγησης
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ
 Άρθρο 105 Σκοπός
 Άρθρο 106 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 107 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 108 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 109 Δικαιούχοι
 Άρθρο 110 Διαδικασία αξιολόγησης
 ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360ο
 Άρθρο 111 Σκοπός
 Άρθρο 112 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
 Άρθρο 113 Επιλέξιμες δαπάνες
 Άρθρο 114 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
 Άρθρο 115 Δικαιούχοι
 Άρθρο 116 Διαδικασία αξιολόγησης

ΜΕΡΟΣ Γ'
ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑ-
ΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 117 Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχε-
δίων

Άρθρο 118 Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχε-
δίων

Άρθρο 119 Επιτροπή Ενστάσεων

Άρθρο 120 Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων

Άρθρο 121 Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγ-
χου Διαδικασιών

Άρθρο 122 Γνωμοδοτική Επιτροπή

Άρθρο 123 Επιτροπή Αξιολόγησης Τροποποιήσεων
Αποφάσεων Υπαγωγής

Άρθρο 124 Αποζημιώσεις μελών Επιτροπών

Άρθρο 125 Υποχρέωση μελών επιτροπών υποβολής
δήλωσης περιουσιακής κατάστασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ,
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙ-
ΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 126 Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού
Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν)

Άρθρο 127 Όροι δημοσιότητας

Άρθρο 128 Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ- ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ

Άρθρο 129 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 130 Μεταβατικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Ε'

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 131 Επέκταση χρηματοδοτικής μίσθωσης
στους ιδιώτες - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 1
ν. 1665/1986

Άρθρο 132 Αποζημίωση για εργασία καθ' υπέρβαση
του υποχρεωτικού ωραρίου και για εργασία προς συ-
μπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου του προσωπικού των οργάνων ελέγχου της Διυπηρεσιακής Μονάδας
Ελέγχου Αγοράς (ΔΙ.Μ.Ε.Α.) - Τροποποίηση παρ. 2 άρ-
θρου 20 ν. 4354/2015

Άρθρο 133 Λειτουργία γενικών αποθηκών του
ν.δ. 3077/1954

Άρθρο 134 Πωλητές που δραστηριοποιούνται σε βρα-
χυχρόνιες αγορές υπαίθριου εμπορίου - Τροποποίηση
άρθρου 37 ν. 4849/2021

Άρθρο 135 Παραχώρηση κατά χρήση του γηπέδου
ποδοσφαίρου του Τομέα Α' της Περιοχής Ανάπλασης
II στον Βοτανικό - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 45 ν.
4809/2021

Άρθρο 136 Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Στρατηγι-
κού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της
Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
(ΔΑΜ) - Τροποποίηση του άρθρου 6 του ν. 4872/2021

Άρθρο 137 Επικύρωση της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ -
Τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 4872/2021

Άρθρο 138 Ειδική ρύθμιση για τις Εμβληματικές Επεν-
δύσεις Εξαιρετικής Σημασίας - Τροποποίηση του άρθρου
2 του ν. 4864/2021

Άρθρο 139 Ορισμός των «Συμβάσεων» του ν. 4799/
2021 - Τροποποίηση της περ. β' του άρθρου 126 του
ν. 4799/2021

Άρθρο 140 Έγκριση της υλοποίησης των συμβάσεων
του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Συμβάσε-
ων Στρατηγικής Σημασίας μέσω ΣΔΙΤ - Τροποποίηση της
παρ. 4 του άρθρου 127 του ν. 4799/2021

Άρθρο 141 Συγκρότηση της Διυπουργικής Επιτροπής
Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.)

Άρθρο 142 Ιδία συμμετοχή φορέων επενδυτικών σχε-
δίων με μορφή ατομικών επιχειρήσεων

Άρθρο 143 Δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με εξω-
τερικούς χρηματοοικονομικούς, νομικούς, επιστημονι-
κούς ή τεχνικούς συμβούλους για την υλοποίηση της
ανάπτυξης της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία
«Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε.».

Άρθρο 144 Παράταση προθεσμίας τεχνικής ανασυ-
γκρότησης των ναυπηγοεπισκευαστικών δραστηριοτή-
των - Τροποποίηση άρθρου 33 του ν. 4712/2020

Άρθρο 145 Θεώρηση αδειών τεχνικών επαγγελματι-
κών δραστηριοτήτων

Άρθρο 146 Ρυθμίσεις θεμάτων Οργανισμού Βιομηχα-
νικής Ιδιοκτησίας

Άρθρο 147 Δωρεές Ελλήνων εγκατεστημένων στην
αλλοδαπή

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 148 «Ψηφιακή Μέριμνα II»

Άρθρο 149 Είδη παραβάσεων από τα ιδιωτικά σχολεία -
Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 682/ 1977
(Α' 244)

Άρθρο 150 Ρυθμίσεις για την εισαγωγή στην τριτο-
βάθμια εκπαίδευση - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 54
ν. 4777/2021

Άρθρο 151 Παράταση της προθεσμίας έκδοσης των
Οδηγών Χρηματοδότησης και Διαχείρισης - Τροποποί-
ηση άρθρου 130 ν. 4763/2020

Άρθρο 152 Ρυθμίσεις για την Εθνική Αρχή Ανώτατης
Εκπαίδευσης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 15 και παρ.
4 άρθρου 59 ν. 4653/2020

Άρθρο 153 Ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης
και Ασύλου - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 4 του
ν. 4258/2014

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 154 Παραρτήματα Α' και Β'

Άρθρο 155 Έναρξη ισχύος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙ-
ΣΧΥΣΕΩΝ

**ΜΕΡΟΣ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ -
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 1
Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας με τη χορήγηση κινήτρων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κλάδους, προκειμένου να επιτευχθούν ο ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, η πράσινη μετάβαση, η δημιουργία οικονομιών κλίμακας, η στήριξη καινοτόμων επενδύσεων και όσων επιδιώκουν την εισαγωγή νέων τεχνολογιών της «Βιομηχανίας 4.0», της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης, η ενίσχυση της απασχόλησης με εξειδικευμένο προσωπικό, η στήριξη της νέας επιχειρηματικότητας, η ενίσχυση λιγότερο ευνοημένων περιοχών της χώρας και περιοχών που εντάσσονται στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), η περαιτέρω ενίσχυση του τουρισμού και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Για την επίτευξη των σκοπών αυτών εισάγονται ρυθμίσεις για την επιτάχυνση όλων των διαδικασιών αξιολόγησης, έγκρισης, ελέγχου και πιστοποίησης των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στα καθεστώτα του νόμου αυτού.

**Άρθρο 2
Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος αποτελεί η θέσπιση καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια, τα οποία δύνανται να υπάγονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων,
2. Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων,
3. Νέο Επιχειρείν,
4. Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης,
5. Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία,
6. Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια,
7. Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα,
8. Επιχειρηματική εξωστρέφεια,
9. Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων,
10. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού,
11. Μεγάλες επενδύσεις,
12. Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας,
13. Επιχειρηματικότητα 360ο.

**Άρθρο 3
Γενικές αρχές για τις κρατικές ενισχύσεις -
Ενωσιακό δίκαιο**

1. Η υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος διέπεται, ιδίως από:

α. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (Γ.Α.Κ.)] (L 187),

β. την υπ' αριθμ. C (2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027»,

γ. τον εγκεκριμένο, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για τις Περιφέρειες της Ελληνικής Επικράτειας της περιόδου 2022 - 2027,

δ. τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 193),

ε. τον Κανονισμό αριθμ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και την υδατοκαλλιέργεια, την τροποποίηση των Κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθμ. 1184/2006 και (ΕΚ) αριθμ. 1224/2009 και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 104/2000 του Συμβουλίου, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον Γ.Α.Κ. και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 369),

στ. τον Κανονισμό 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (L 231).

2. Τα υπαγόμενα στο παρόν επενδυτικά σχέδια διέπονται από τους εξής κανόνες:

α. Κανόνας σώρευσης

αα. Επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται βάσει των καθεστώτων του παρόντος επιτρέπεται να υπαχθούν σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων ή καθεστώς ενισχύσεων «ήσσονος σημασίας» (de minimis), ή να δανειοδοτηθούν με δάνεια που ενέχουν στοιχεία κρατικής στήριξης, με την προϋπόθεση ότι οι ενισχύσεις του παρόντος και οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει άλλων καθεστώτων για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν σωρευθούν, δεν οδηγούν σε υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 9 του άρθρου 4 ή των ποσών ενίσχυσης που ορίζονται στον Γ.Α.Κ., στους Κανονισμούς «ήσσονος σημασίας» (de minimis) ή στην οικεία απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

αβ. Για να εξακριβωθεί, στο πλαίσιο των καθεστώτων του παρόντος, η τήρηση των ορίων, των μέγιστων εντάσεων ενίσχυσης και των μέγιστων ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στον Γ.Α.Κ., λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται

τόσο στο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο όσο και στην επιχείρηση, εφόσον αυτή υλοποιεί περισσότερα του ενός επενδυτικά σχέδια, ενώ ελέγχεται η περίπτωση τεχνητής κατάτμησής του.

αγ. Αν ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, κοινές επιχειρήσεις ή τους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους, συνδυάζεται με ενίσχυση του παρόντος, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Γ.Α.Κ. και οι μέγιστες εντάσεις ή ποσά ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη μόνο η κρατική ενίσχυση, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης, όπως καθορίζεται από τους κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

β. Χαρακτήρας κινήτρου

Οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω των καθεστώτων του παρόντος λειτουργούν ως κίνητρο για την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή έργων και δεν παρέχονται για δραστηριότητες τις οποίες θα ανέπτυξε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος, ακόμη και αν δεν του είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση υπαγωγής σε καθεστώς ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Αρχή «Deggendorf»

Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος δεν μπορούν να υπαχθούν σχέδια φορέων για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δυνάμει της οποίας οι προγενεστέρως χορηγηθείσες ενισχύσεις έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 4 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ. και οι ακόλουθοι:

1. Αρχική επένδυση (άρθρο 2 παρ. 49 Γ.Α.Κ.):

α. Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σ' αυτή, ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης.

β. Η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγορασθεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης.

2. Αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα (άρθρο 2 παρ. 51 Γ.Α.Κ.):

α. Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, ή τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας

επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούσαν προηγουμένως στην εγκατάσταση.

β. Η απόκτηση των στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν έχει σχέση με τον πωλητή, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με τη χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούσαν στην επιχειρηματική εγκατάσταση πριν από την αγορά.

3. Ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα: Κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (L 393) (άρθρο 2 παρ. 50 Γ.Α.Κ.).

4. Έναρξη εργασιών: Το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν στην επένδυση, είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση (άρθρο 2 παρ. 50 Γ.Α.Κ.).

5. Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο: Για την εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος, ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο θεωρείται κάθε πρόσθετη αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η οποία αρχίζει εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια (Nuts 3) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (L 154) (αρ. 14 παρ. 13 Γ.Α.Κ.).

6. Ενισχυόμενο κόστος: Το συνολικό ποσό που συνιστά το μέρος των επιλέξιμων δαπανών, το οποίο τελικά ενισχύεται βάσει των ορίων και περιορισμών του παρόντος.

7. Επιλέξιμες δαπάνες: Όσες δαπάνες επιτρέπεται να ενισχυθούν βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου.

8. Επιλέξιμο κόστος: Το συνολικό ποσό που προκύπτει από το άθροισμα των επιλέξιμων δαπανών.

9. Ένταση ενίσχυσης: Το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, εκφρασμένο ως ποσοστό των ενισχυόμενων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων (άρθρο 2 παρ. 26 Γ.Α.Κ.).

10. Κρατική ενίσχυση: Κάθε μέτρο που πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «η Συνθήκη») (άρθρο 2 παρ. 1 Γ.Α.Κ.).

11. Μετεγκατάσταση: Μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (άρθρο 2 παρ. 61 Γ.Α.Κ.).

12. Περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση: Οι περιφερειακές ενισχύσεις που ορίζονται στα άρθρα 13 και 14 του Γ.Α.Κ. που χορηγούνται για αρχική επένδυση ή για επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων της περ. 14 (άρθρο 2 παρ. 41 Γ.Α.Κ.).

13. Μη περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις: Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μη περιφερειακού χαρακτήρα επενδυτικά σχέδια ή επενδυτικές δαπάνες.

14. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή ΜμΕ: Οι επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο Παράρτημα Ι του ΓΑΚ (άρθρο 2 παρ. 2 του Γ.Α.Κ.). Όσες επιχειρήσεις δεν εντάσσονται στην έννοια των ΜμΕ θεωρούνται μεγάλες.

15. Προβληματική επιχείρηση: Η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μια από τις προϋποθέσεις που τίθενται στην παρ. 18 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ..

16. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ): Οποιοσδήποτε εργάστηκε με πλήρες ωράριο στην επιχείρηση για ένα (1) έτος, δηλαδή για τριακόσιες (300) ημέρες, με απασχόληση οκτώ (8) ωρών ανά ημέρα εργασίας, υπολογίζεται ως μία (1) ΕΜΕ.

17. Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.): Κατάλογος των περιοχών που έχουν οριστεί από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και έχουν λάβει την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ορίζονται τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων που δύνανται να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις στις περιφέρειες της Χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 5 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας,

με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο Παράρτημα Α' «Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια».

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στο παρόν μπορούν να λαμβάνουν ενισχύσεις για επιλέξιμες δαπάνες:

- α. Περιφερειακού χαρακτήρα για αρχική επένδυση, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με ενισχύσεις μη περιφερειακού χαρακτήρα των λοιπών τμημάτων του Γ.Α.Κ. και άλλων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή
- β. αποκλειστικά μη περιφερειακού χαρακτήρα από τα υπόλοιπα τμήματα του Γ.Α.Κ. και άλλων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε καθεστώτα που προβλέπονται στο Μέρος Β'.

Άρθρο 6

Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων για τις οποίες χορηγούνται περιφερειακές ενισχύσεις, με την επιφύλαξη ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται στον παρόντα, είναι οι κατωτέρω:

α. Επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού και συγκεκριμένα δαπάνες για:

αα. Την κατασκευή, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό κτιριακών εγκαταστάσεων, καθώς και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτιρίων, και για κατασκευές για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία και στα εμποδιζόμενα άτομα, καθώς και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου. Οι δαπάνες αυτές αθροιστικά δεν μπορούν να υπερβαίνουν το σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) του συνόλου των ενισχυόμενων δαπανών περιφερειακού χαρακτήρα. Ο συντελεστής αυτός διαμορφώνεται στο εξήντα τοις εκατό (60%) για τις αντίστοιχες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της περ. γ' της παρ. 4 του Παραρτήματος Α' και στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) για τις αντίστοιχες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της υποπερ. βγ' της περ. β' της παρ. 4 του Παραρτήματος Α'. Στο εξήντα τοις εκατό (60%) διαμορφώνεται επίσης για τις αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν σε επενδυτικά σχέδια φυτικής παραγωγής σε θερμοκήπια. Ο ως άνω συντελεστής διαμορφώνεται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) για επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε κτίρια, τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται και στην περίπτωση που πραγματοποιούνται επί κατασκευών οι οποίες, κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος υπαγωγής στα καθεστώτα ενίσχυσης του παρόντος, έχουν υπαχθεί στον ν. 1337/1983 (Α' 33) ή στον ν. 4178/2013 (Α' 174) ή στον ν. 4495/2017 (Α' 167). Η έναρξη καταβολής των ενισχύσεων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, εφόσον στο συγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο της επένδυσης περιλαμβάνονται κατασκευές για τις οποίες δεν έχει περαιωθεί η ως άνω διαδικασία νομιμοποίησης ή τακτοποίησής τους.

αβ. Την αγορά του συνόλου ή και μέρους των υφιστάμενων παγίων στοιχείων ενεργητικού, όπως κτίρια, μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό τις εξής προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς:

- ι. η επιχειρηματική εγκατάσταση έχει κλείσει,

ii. η αγορά πραγματοποιείται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, ο οποίος δεν σχετίζεται με τον πωλητή της επιχειρηματικής εγκατάστασης της περ. i εκτός εάν πρόκειται για μικρή επιχείρηση, η οποία αποκτάται από υπάλληλο του αρχικού ιδιοκτήτη,

iii. η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς. Από τις εν λόγω επιλέξιμες δαπάνες αφαιρείται το κόστος στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία έχουν στο παρελθόν επιχορηγηθεί ή επιδοτηθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων πριν από την αγορά τους.

αγ. Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών εγκαταστάσεων και των μεταφορικών μέσων που κινούνται εντός του χώρου της εντασσόμενης μονάδας.

αδ. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, του οποίου αποκτάται η χρήση, υπό την προϋπόθεση ότι στη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) προβλέπεται ότι ο εξοπλισμός περιέρχεται στην κυριότητα του μισθωτή, κατά τη λήξη της σύμβασης.

αε. Τον εκσυγχρονισμό ειδικών εγκαταστάσεων που δεν αφορούν σε κτίρια, και μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

β. Επενδυτικές δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού, και συγκεκριμένα δαπάνες για:

βα. Τη μεταφορά τεχνολογίας, μέσω της αγοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, ευρεσιτεχνιών, τεχνογνωσίας και μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων,

ββ. συστήματα διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, πιστοποιήσεων, προμήθειας και εγκατάστασης λογισμικού και συστημάτων οργάνωσης της επιχείρησης.

Οι δαπάνες των υποπερ. βα και ββ πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις:

i. να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένες με το έργο, για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση, για πέντε (5) τουλάχιστον έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης ή για τρία (3) τουλάχιστον έτη στην περίπτωση των ΜμΕ,

ii. να περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης,

iii. να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι ενισχυόμενες δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού δεν μπορούν να υπερβούν το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των ενισχυόμενων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων. Για τις ΜμΕ το ανώτατο ποσοστό διαμορφώνεται στο πενήντα τοις εκατό (50%).

γ. Το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας, που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης του επενδυτικού σχεδίου υπολογίζεται για δύο (2) έτη από τη δημιουργία κάθε θέσης. Το ως άνω μισθολογικό κόστος αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη μόνο αυτοτελώς και όχι σε συνδυασμό με τις περ. α' ή/και β'.

2. Όταν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που προκύπτουν από την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Το επενδυτικό έργο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων αποτυπωμένη σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) στην επιχειρηματική εγκατάσταση και αντιστοίχως στην επιχείρηση, σε σύγκριση με τις Ε.Μ.Ε. του προηγούμενου δωδεκαμήνου από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής,

β. η πλήρωση όλων των θέσεων εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, και

γ. κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται μέσω της επένδυσης διατηρείται στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη εγκατάσταση για περίοδο πέντε (5) τουλάχιστον ετών για μεγάλες, τεσσάρων (4) τουλάχιστον ετών για μεσαίες επιχειρήσεις και τριών (3) τουλάχιστον ετών για μικρές επιχειρήσεις, από την ημερομηνία πρώτης πλήρωσής της.

Άρθρο 7

Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

Οι επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων, για τις οποίες παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις σε εφαρμογή των καθεστώτων του Μέρους Β', με τους ειδικότερους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον Γ.Α.Κ., είναι όσες δαπάνες τίθενται στο Παράρτημα Β'. Επιπρόσθετα, στα καθεστώτα ενισχύσεων «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», «Πράσινη Μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (Δ.Α.Μ.)», «Ερευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία» και «Επιχειρηματική εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας» περιλαμβάνονται επιλέξιμες δαπάνες που ορίζονται στα αντίστοιχα άρθρα του Γ.Α.Κ..

Άρθρο 8

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι κατωτέρω δαπάνες θεωρούνται μη επιλέξιμες και εξαιρούνται από την παροχή ενισχύσεων:

α. Τα λειτουργικά έξοδα της επένδυσης, εκτός εάν αποτελούν τμήμα των δαπανών εκκίνησης του καθεστώτος «Νέο Επιχειρείν» του Μέρους Β' ή εντάσσονται στις περιπτώσεις των παρ. 3, 5 και 13 του Παραρτήματος Β' ή προβλέπονται στα άρθρα 25, 29 και 31 του Γ.Α.Κ..

β. Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου, εκτός εάν αποτελούν μέρος του ξενοδοχειακού εξοπλισμού, ή είναι βασικό τμήμα του παραγωγικού εξοπλισμού της επένδυσης, ή περιλαμβάνονται στις δαπάνες εκκίνησης του καθεστώτος «Νέο Επιχειρείν» του Μέρους Β'.

γ. Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων έως έξι (6) θέσεων.

δ. Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση αγοράς κτιριακών εγκαταστάσεων, δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά

στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί.

ε. Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο ακινήτων, μηχανημάτων και λοιπών πάγιων στοιχείων.

στ. Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στον φορέα της επένδυσης, εκτός αν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή από φορέα της Γενικής Κυβέρνησης του άρθρου 14 του ν. 4170/2014 (Α' 143), ή έχει μισθωθεί από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή έχει αποκτηθεί επ' αυτού δικαίωμα επιφανείας για τον σκοπό αυτόν για τόσα έτη όσα ορίζονται στη περ. β' του άρθρου 25 περί τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων πλέον τεσσάρων (4) ετών από την πιστοποιηθείσα ημερομηνία ολοκλήρωσης. Οι μισθώσεις αυτές, οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση της ολοκλήρωσης της επένδυσης, δύναται να καταρτίζονται και με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον τα στοιχεία τους υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην αντίστοιχη πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και το συμφωνητικό της μίσθωσης μεταγράφεται στο αρμόδιο υποθηκοφυλακείο, ή καταχωρίζεται στο Κτηματολόγιο αρμοδίως. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταγραφής ή καταχώρισης στο οικείο κτηματολογικό φύλλο, η μίσθωση αποκτά την ισχύ που προβλέπεται στο άρθρο 618 του Αστικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 9 Είδη ενισχύσεων

1. Στα επενδυτικά σχέδια τα οποία υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α. Φορολογική απαλλαγή, η οποία συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση την οικεία φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένου του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, ο οποίος αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) και συνιστά ισόποσο αποθεματικό, το οποίο τηρείται σε διακριτό λογαριασμό στις οικονομικές τους καταστάσεις.

β. Επιχορήγηση, η οποία συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού, για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού,

προσδιορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας απόκτησής τους και εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, και η προθεσμία άρχεται από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης.

δ. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και για τις οποίες δεν λαμβάνεται καμία άλλη κρατική ενίσχυση.

ε. Χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Μέρος Β' που αφορά στο καθεστώς «Νέο Επιχειρείν», που συνίσταται στην επιδότηση επιτοκίου δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή των εξόδων ασφάλισης των δανείων υψηλού κινδύνου που καταβάλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα που τα χορηγούν.

2. Τα είδη ενισχύσεων των περ. α', β' και γ' της παρ. 1 παρέχονται μεμονωμένα ή συνδυαστικά και συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσού ενίσχυσης του κάθε επενδυτικού σχεδίου. Το είδος ενίσχυσης της περ. δ' της παρ. 1 παρέχεται αυτοτελώς και μόνο για τις δαπάνες του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 6.

Άρθρο 10 Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα

Οι εντάσεις και τα ανώτατα ύψη των ενισχύσεων των επενδυτικών σχεδίων κάθε καθεστώτος ενίσχυσης τελούν υπό τις ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις και εξειδικεύονται περαιτέρω στο Μέρος Β':

α. Οι μέγιστες εντάσεις ενισχύσεων για τις επενδύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (εγκεκριμένα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων) καθορίζονται από τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.) και αφορούν στις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι εν λόγω εντάσεις προσαυξάνονται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι τοις εκατό (20%) για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

β. Οι αναφερόμενες στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις αυξημένες εντάσεις ενισχύσεων του Χ.Π.Ε. δεν ισχύουν για επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ. Ο ανωτέρω περιορισμός εφαρμόζεται, επίσης, και στις εκτός περιφερειακών ενισχύσεων επιλέξιμες δαπάνες του άρθρου 7.

γ. Στις περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) (Περιοχές «α»), όπως αυτές προσδιορίζονται στον Χ.Π.Ε., οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου.

δ. Στις περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. (Περιοχές «γ»), οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις για οποιαδήποτε μορφή

αρχικής επένδυσης, ενώ σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη εγκατάσταση.

ε. Για τα επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ (μεγάλα επενδυτικά σχέδια) το μέγιστο επιτρεπτό ποσό ενίσχυσης για μεγάλο επενδυτικό έργο υπολογίζεται ως εξής:

εα. Για το τμήμα της δαπάνης μέχρι πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ, παρέχεται το εκατό τοις εκατό (100%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης στην οικεία περιοχή, εξαιρουμένης της αυξημένης έντασης ενίσχυσης για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ανώτατο περιφερειακό όριο).

εβ. Για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ και μέχρι τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ παρέχεται το πενήντα τοις εκατό (50%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης στην οικεία περιοχή.

εγ. Για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ δεν παρέχεται κανένα ποσοστό ενίσχυσης, με την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων στην περ. (β) της παρ. 3 του άρθρου 54.

Άρθρο 11

Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

1. Οι εντάσεις των ενισχύσεων και το ύψος των ενισχυόμενων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων για τα οποία παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις ορίζονται στο Παράρτημα Β'.

2. Για τις εντάσεις και το ύψος των ενισχυόμενων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων που δεν προϋποθέτουν την υλοποίηση αρχικής επένδυσης, όπως αυτές των καθεστώτων «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», «Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΔΑΜ)», «Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία», καθώς και «Επιχειρηματική εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας», εφαρμόζονται οι διατάξεις των επί μέρους Τμημάτων του Γ.Α.Κ., καθώς και οι διατάξεις που αφορούν είδη, ένταση και ποσά εκάστου καθεστώτος.

Άρθρο 12

Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων

1. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ, με εξαίρεση όσα από τα καθεστώτα του Μέρους Β' ορίζουν είτε μεγαλύτερο, είτε μικρότερο ποσό, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ. και της παρ. 5 του άρθρου 30.

2. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα επενδυτικού σχεδίου ενισχύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με

την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν για τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία υπάγονται στο παρόν και για χρονική περίοδο τριών (3) ετών από την υποβολή της αίτησης του φορέα για υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου του. Ως ποσό ενίσχυσης, ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο, λαμβάνεται υπόψη το εγκριθέν με την απόφαση υπαγωγής. Το υπερβάλλον ποσό ενίσχυσης περικόπτεται αναλογικά κατά είδος ενίσχυσης και ομάδα δαπανών. Τα ανώτατα όρια της παρούσας προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50 %) στις περιπτώσεις που η ενίσχυση δίδεται με τη μορφή της φορολογικής απαλλαγής, με εξαίρεση τα όσα ειδικότερα ορίζονται στο καθεστώς της «Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 13

Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων, που χορηγούνται με βάση τα καθεστώτα του Μέρους Β' είναι οι φορείς επενδύσεων που είναι εγκατεστημένοι ή έχουν υποκατάστημα στην Ελληνική Επικράτεια κατά τη χρονική στιγμή έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και έχουν μία από τις ακόλουθες μορφές:

α. Εμπορική εταιρεία,

β. συνεταιρισμός,

γ. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (Ομ. Π.) Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), Αστικοί Συνεταιρισμοί, Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (Α.Ε.Σ.),

δ. υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση εταιρείες, με την υποχρέωση να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες δημοσιότητας πριν από την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου,

ε. κοινοπραξίες που ασκούν εμπορική δραστηριότητα,

στ. δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις και θυγατρικές τους, εφόσον:

στα. δεν τους έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,

στβ. δεν έχει ανατεθεί από το κράτος αποκλειστικά σε αυτούς η προσφορά υπηρεσιών,

στγ. δεν επιχορηγείται η λειτουργία τους με δημόσιους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 22,

ζ. ατομικές επιχειρήσεις με ανώτατο επιλέξιμο κόστος επενδυτικού σχεδίου ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ μόνο για το καθεστώς «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια.».

2. Από τις ενισχύσεις και την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β' εξαιρούνται:

α. επιχειρήσεις, σε βάρος των οποίων εκκρεμεί, κατά την υποβολή της αίτησης επενδυτικού σχεδίου, διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων (αρχή Deggendorf),

β. οι προβληματικές επιχειρήσεις,

γ. επιχειρήσεις οι οποίες, κατά τα δύο (2) έτη πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης:

γα. Έχουν μετεγκαταστήσει την επιχειρηματική εγκατάσταση, στην οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση ή

γβ. αρνούνται να δεσμευθούν ότι δεν θα μετεγκαταστήσουν την ως άνω επιχειρηματική εγκατάσταση, για περίοδο δύο (2) ετών, μετά από την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης,

δ. επιχειρήσεις, οι οποίες υλοποιούν επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου, βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 14

Χρηματοδοτικό σχήμα επενδυτικών σχεδίων

1. Κάθε φορέας συμμετέχει στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου είτε με ίδια κεφάλαια, είτε με εξωτερική χρηματοδότηση.

2. Στο είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου δεν πρέπει να περιλαμβάνεται κρατική ενίσχυση, δημόσια στήριξη ή παροχή.

Άρθρο 15

Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων

Για την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β' απαιτείται η ύπαρξη ελάχιστου ύψους του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, το οποίο προσδιορίζεται με βάση το μέγεθος του φορέα, και συγκεκριμένα ανέρχεται στο:

α. ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για μεγάλες επιχειρήσεις,

β. ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ για μεσαίες επιχειρήσεις,

γ. ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ για μικρές επιχειρήσεις,

δ. ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ για πολύ μικρές επιχειρήσεις,

ε. ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), καθώς και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (Α.Σ.), τους Αστικούς Συνεταιρισμούς, τις Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), και τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (Α.Ε.Σ.).

Άρθρο 16

Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα

1. Τα επενδυτικά σχέδια για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, τα οποία υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος, πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης και ειδικότερα να πληρούν μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Δημιουργία νέας μονάδας.

β. Επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας.

γ. Διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ ή υπηρεσίες που δεν έχουν παρασχεθεί από αυτήν με τον όρο ότι

οι ενισχυόμενες δαπάνες υπερβαίνουν κατά διακόσια τοις εκατό (200%) τουλάχιστον τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιούνται εκ νέου, όπως η αξία αυτή έχει καταγραφεί στο φορολογικό έτος που προηγείται της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου.

δ. Θεμελιώδης αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης μονάδας. Επί μεγάλων επιχειρήσεων, απαιτείται επίσης οι ενισχυόμενες επενδυτικές δαπάνες να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού, οι οποίες συνδέονται με τη δραστηριότητα που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί και έγιναν κατά τα τρία (3) προηγούμενα φορολογικά έτη. Αν δεν αποτυπώνονται σαφώς οι συνδόμενες με τη δραστηριότητα αποσβέσεις, θεωρείται ότι δεν πληρούται η ως άνω προϋπόθεση.

2. Κατά την εξέταση των ανωτέρω προϋποθέσεων εφαρμόζεται η έννοια του ενιαίου επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 17

Υποβολή αίτησης

1. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης (μεγάλη, μεσαία, μικρή, πολύ μικρή),

β. την περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης και λήξης,

γ. τον τόπο εκτέλεσης του έργου,

δ. τον κατάλογο των δαπανών του έργου,

ε. τα είδη και το ποσό ενίσχυσης και

στ. το χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου.

2. Η αίτηση υπαγωγής και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφορικού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (ΠΣ-Αν), όπως προβλέπεται στο άρθρο 126, και ο φορέας ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή και καταχώρισή τους. Όλα τα ανωτέρω τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 17. Το περιεχόμενο της αίτησης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

3. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται ως εξής, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στα οικεία καθεστώτα:

α. Επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους έως και ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, τα οποία υλοποιούνται μέσα στα όρια της εκάστοτε περιφέρειας, υποβάλλονται στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας.

β. Επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ και έως τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται στις Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής

Μακεδονίας και Θράκης, υποβάλλονται στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας - Θράκης.

γ. Τα υπόλοιπα επενδυτικά σχέδια υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

4. Με την υποβολή της αίτησης πραγματοποιείται ο έλεγχος της πληρότητας της αίτησης και των συνημμένων δικαιολογητικών, με βάση τυποποιημένο σύστημα ελέγχου πληρότητας.

5. Οι αιτήσεις υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων ύψους άνω των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση πιστοποίησης, το πρότυπο της οποίας αποτελεί παράρτημα της οικείας προκήρυξης καθεστώτος. Η έκθεση πιστοποίησης υπογράφεται από μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγγεγραμμένο στο Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 117, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στις διατάξεις που αφορούν στην άσκηση ιδιωτικού έργου. Το πρόσωπο που υπογράφει την έκθεση πιστοποίησης δεν συμμετέχει υπό οιαδήποτε ιδιότητα στην Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 118, για όσα επενδυτικά σχέδια έχει υποβάλλει την εν λόγω έκθεση πιστοποίησης.

6. Σε όσες περιπτώσεις ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου πρόκειται να λάβει δάνειο από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την υλοποίηση του επενδυτικού του σχεδίου, το είδος των δικαιολογητικών που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής, καθώς και ο χρόνος υποβολής τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων ορίζονται στην προκήρυξη του άρθρου 30.

7. Δεν επιτρέπεται η υποβολή αίτησης υπαγωγής:

α. Σε περισσότερα του ενός καθεστώτα ενισχύσεων από τον ίδιο φορέα, για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, ή

β. για επενδυτικό σχέδιο το οποίο, είτε στο σύνολό του είτε εν μέρει, έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή άλλων καθεστώτων ενίσχυσης.

Οι ως άνω αιτήσεις απορρίπτονται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, το δε παράβολο του άρθρου 27 καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

8. Με την απόφαση της προκήρυξης του άρθρου 30 μπορούν να διαφοροποιούνται οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων της παρ. 3. Με την ίδια απόφαση ορίζονται το ακριβές περιεχόμενο της έκθεσης πιστοποίησης, καθώς και ο τρόπος εφαρμογής της παρ. 5.

Άρθρο 18

Περιεχόμενο αξιολόγησης

Για την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β' απαιτείται η διενέργεια αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, η οποία περιλαμβάνει έλεγχο νομιμότητας, καθώς και αξιολόγηση εύλογου κόστους και έλεγχο δεικτών βαθμολογίας:

α. Ο έλεγχος νομιμότητας, για κάθε επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει με ποινή αποκλεισμού τα εξής:

αα. Πλήρη συμμόρφωση της αίτησης υπαγωγής και του υπό έγκριση επενδυτικού σχεδίου με τον παρόντα και τους όρους της προκήρυξης,

αβ. τεκμηρίωση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, με την προσκόμιση των σχετικών πιστοποιητικών, ιδίως φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, καθώς και κάθε άλλου εγγράφου που ορίζεται στην απόφαση προκήρυξης,

αγ. τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του κόστους του επενδυτικού σχεδίου μέσω ιδίων κεφαλαίων ή με εξωτερική χρηματοδότηση, σύμφωνα με τους τρόπους που ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

β. Η αξιολόγηση του εύλογου κόστους και ο έλεγχος δεικτών γίνεται επί τη βάσει:

βα. εκτίμησης του εύλογου κόστους των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου,

ββ. εκτίμησης της υποβληθείσας ανάλυσης βιωσιμότητας του επενδυτικού σχεδίου,

βγ. πλήρωσης δεικτών βαθμολογίας με βάση τα εξής ενδεικτικώς αναφερόμενα κριτήρια:

i. οικονομική επίδοση του φορέα, όπως δείκτες ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης, αποδοτικότητας κεφαλαίων,

ii. διαθέσιμα κεφάλαια μετόχου/εταίρου,

iii. κάλυψη ίδιας συμμετοχής με κεφάλαια εξωτερικού,

iv. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης της επένδυσης,

v. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης του φορέα μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης,

vi. δημιουργούμενες θέσεις εργασίας, με έμφαση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό,

vii. αξιοποίηση αργούντων κτιρίων,

viii. άλλα κριτήρια αναλόγως των σκοπών των καθεστώτων του Μέρους Β', τα οποία εξειδικεύονται στις οικείες προκηρύξεις.

Άρθρο 19

Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 118 ή από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) ή από μέλος του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών στις περιπτώσεις της παρ. 3 ή δύναται να ανατίθεται με την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης στον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 4. Εάν απαιτούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, ή υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών ή δικαιολογητικών που δεν υποβλήθηκαν, εφόσον συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την έκδοσή τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, τάσσεται προθεσμία έως επτά (7) εργάσιμων ημερών στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, προκειμένου να τις παράσχει ή να τα υποβάλει. Η δυνατότητα αξιοποιείται άπαξ. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται στο σύνολό της.

2. Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων εκκινεί από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και ολοκληρώνεται

ται με το αποτέλεσμα του ελέγχου αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης εντός προθεσμίας:

α. σαράντα πέντε (45) ημερών από τη λήξη του καθεστώτος, για τις περιπτώσεις της συγκριτικής αξιολόγησης,

β. τριάντα (30) ημερών για τις περιπτώσεις της άμεσης αξιολόγησης.

Οι ως άνω προθεσμίες αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο.

Στις περιπτώσεις που, για λόγους τεχνικής φύσεως, οι οποίοι αφορούν στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.-Αν.), δεν είναι εφικτή η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Π.Σ.-Αν., η διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την έκδοση διαπιστωτικής πράξης λειτουργίας του συστήματος από τον Γενικό Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.). Η διαδικασία άμεσης αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της άνω διαπιστωτικής πράξης, για όσες αιτήσεις έχουν ήδη υποβληθεί.

Στις περιπτώσεις υπέρβασης των ως άνω ορίων, ο έλεγχος αξιολόγησης ανατίθεται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σε ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή από το Μητρώο Ορκωτών - Λογιστών της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 117. Ο ορκωτός ελεγκτής οφείλει, το αργότερο εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ανάθεση, να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων.

3. Η αξιολόγηση του ευλόγου κόστους και ο έλεγχος των δεικτών βαθμολογίας διενεργούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης ή με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην οικεία προκήρυξη των καθεστώτων ενίσχυσης.

4. Με βάση τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης τα οποία προέρχονται είτε από την Επιτροπή Αξιολόγησης είτε από τον έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών, καταρτίζεται Προσωρινός Πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

5. Μετά τα αποτελέσματα της άμεσης αξιολόγησης εκδίδεται πράξη από τα όργανα της παρ. 1, με την οποία απορρίπτεται ή γίνεται δεκτή η υποβληθείσα αίτηση κατά τον έλεγχο νομιμότητας. Η πράξη αυτή κοινοποιείται στον φορέα.

6. Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δύναται να υποβάλει ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από:

α. Την ανάρτηση του Προσωρινού Πίνακα της παρ. 4 στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Σ.Δ.Ι.Τ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή

β. την κοινοποίηση της πράξης που εκδίδεται στην περίπτωση της παρ. 5, εφόσον η αίτησή του απορρίφθηκε κατά τον έλεγχο νομιμότητας, ή στρέφεται κατά των αποτελεσμάτων αξιολόγησης του ευλόγου κόστους και της βαθμολογίας του επενδυτικού του σχεδίου.

7. Οι ενστάσεις αυτές υποβάλλονται ενώπιον της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 119 και αποτελούν ενδικοφανείς προσφυγές.

8. Στην περίπτωση της συγκριτικής αξιολόγησης, μετά από την έκδοση αποφάσεων από την Επιτροπή Ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης, κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ενισχυόμενο κόστος επένδυσης.

9. Στην απόφαση προκήρυξης είναι δυνατόν να εξειδικεύονται περαιτέρω τα κριτήρια, η μεθοδολογία, η προθεσμία παροχής διευκρινίσεων, τα όργανα και η διαδικασία της αξιολόγησης και καθορίζονται τα επιμέρους στοιχεία αξιολόγησης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι δείκτες βαθμολογίας και η στάθμισή τους, καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώνει το επενδυτικό σχέδιο, προκειμένου να συμπεριληφθεί στους πίνακες κατάταξης.

10. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων εκδίδει Οδηγό Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Σ.Δ.Ι.Τ. και περιλαμβάνει τις μεθόδους ελέγχου των προϋποθέσεων νομιμότητας και τις μεθόδους αξιολόγησης, τα πρότυπα κόστη ανά είδος επενδυτικών σχεδίων και λοιπές οδηγίες για την ορθή εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης.

Άρθρο 20

Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος εντάσσονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β', κατόπιν έκδοσης ατομικής απόφασης υπαγωγής από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Περίληψη της απόφασης υπαγωγής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

3. Στις περιπτώσεις μη έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου εκδίδεται απορριπτική απόφαση από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, η οποία κοινοποιείται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του ενδιαφερομένου. Το σχετικό παράβολο δεν επιστρέφεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Άρθρο 21

Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων

1. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β' ελέγχονται κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, κατά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

2. Ο έλεγχος μπορεί να είναι είτε διοικητικός έλεγχος (επί των εγγράφων του φακέλου) είτε επιτόπιος έλεγχος.

α. Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται:

αα. είτε από την υπηρεσία και προς τον σκοπό αυτόν δύναται να επιλέγονται μέλη από όλες τις υπηρεσίες των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17,

αβ. είτε από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων

Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου 120. Για την παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων ο διοικητικός έλεγχος δύναται να διενεργείται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας.

β. Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργείται είτε από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου 120, ή επιλέγεται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου από μέλη του Δημοσίου Μητρώου του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 7).

3. Ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων ύψους:

α. άνω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, προκειμένου για την πιστοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου ή της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, διενεργείται υποχρεωτικά από το όργανο ελέγχου της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 (ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία) και

β. κάτω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, προκειμένου για την πιστοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου ή της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, διενεργείται είτε από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.), είτε από το όργανο ελέγχου της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 (ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία).

Σε περίπτωση που διενεργείται διοικητικός έλεγχος, ύστερα από αίτημα του φορέα για την πιστοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50 %) ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65 %) του επενδυτικού σχεδίου, ο έλεγχος κατά το στάδιο ολοκλήρωσης πραγματοποιείται υποχρεωτικά από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.), για όσα επενδυτικά σχέδια δεν υπερβαίνουν τις επτακόσιες χιλιάδες (700.000) ευρώ.

4. Σκοπός του ελέγχου είναι η διαπίστωση:

α. Της συμμόρφωσης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου με το παρόν, καθώς και της τήρησης των προϋποθέσεων και των όρων των αποφάσεων προκήρυξης και υπαγωγής και

β. η διαπίστωση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

5. Ο έλεγχος διακρίνεται στον τακτικό έλεγχο και στον έκτακτο έλεγχο:

α. Ο τακτικός έλεγχος διενεργείται μετά από αίτηση του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, η οποία συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, προκειμένου να πιστοποιηθεί, με την έκδοση σχετικής απόφασης των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17, ότι:

αα. έχει υλοποιηθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον, ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) διαζευκτικά, κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, ώστε να καταστεί δυνατή η χορήγηση παράτασης της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης και να ενεργοποιηθεί η διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 24,

αβ. έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο και έχει αρχίσει η παραγωγική λειτουργία της επένδυσης κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 23.

β. Έκτακτος έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17.

6. Για την υποβολή αίτησης τακτικού ελέγχου απαιτείται:

α. Η υποβολή συνοδευτικών δικαιολογητικών σύμφωνα με την προκήρυξη, τα οποία ελέγχονται από τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120,

β. κατάθεση παραβόλου του άρθρου 27 και

γ. ο έλεγχος της πληρότητας του αιτήματος ελέγχου, ο οποίος διενεργείται από τα όργανα που είναι επιφορτισμένα με αυτόν.

7. Μετά από την ολοκλήρωση του διοικητικού ή επιτόπιου ελέγχου συντάσσεται έκθεση, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν).

8. Η αρμόδια υπηρεσία διενεργεί έλεγχο πληρότητας της έκθεσης ελέγχου και των όρων της απόφασης υπαγωγής και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α. Αν η έκθεση ελέγχου είναι πλήρης, εισηγείται την έκδοση σχετικής απόφασης.

β. Αν διαπιστώσει ελλείψεις ή σσωνος σημασίας, οι οποίες αφορούν είτε στην έκθεση ελέγχου, είτε στην επένδυση, παραγγέλλει την προσκόμιση συμπληρωματικής έκθεσης ελέγχου.

γ. Αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις της έκθεσης ελέγχου, παραγγέλλει την εκ νέου διενέργεια ελέγχου από όργανο με διαφορετική σύνθεση, ή ενημερώνει τον φορέα της επένδυσης να υποβάλλει νέο αίτημα ελέγχου.

δ. Αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις στην επένδυση, μπορεί να εισηγηθεί τη λήψη ενεργειών, σύμφωνα με τα άρθρα 23, 25 και 28.

9. Δαπάνες ή άλλες πράξεις, οι οποίες διενεργούνται μετά από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, λαμβάνονται υπόψη για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς να συνυπολογίζονται στην οριστικοποίηση του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης.

10. Σε περίπτωση μη επιβεβαίωσης των δηλωθέντων με την αίτηση ελέγχου στοιχείων από το όργανο ελέγχου, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 28. Ο έλεγχος των δικαιολογητικών, που συνοδεύουν την αίτηση ελέγχου, πραγματοποιείται από τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120.

11. Αν, στο πλαίσιο πιστοποίησης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) ή εξήντα πέντε τοις

εκατό (65%) τουλάχιστον, όπως προβλέπεται στις περ. α' και γ' της παρ. 3, έχουν καταβληθεί και προκαταβολές έργου για το επενδυτικό σχέδιο, αναγνωρίζεται και πιστοποιείται κόστος προκαταβολών μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) ανά κατηγορία δαπανών στην ημεδαπή και μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) για τις αντίστοιχες δαπάνες που πραγματοποιούνται για την προμήθεια μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού από την αλλοδαπή, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ανωτέρω πιστοποιούμενων δαπανών για προκαταβολές δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

12. Οι δαπάνες για τις προκαταβολές πρέπει να αποδεικνύονται από επίσημα και νόμιμα παραστατικά, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, όπως προεμβάσματα, ανοίγματα πιστώσεων ή απλές αποδείξεις ή τιμολόγια, και να συνοδεύονται από συμφωνητικό παραγγελίας, με λεπτομερή περιγραφή των παραγγελθέντων ειδών και έργων.

Άρθρο 22

Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων

1. Η τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την υποβολή αιτήματος τελικού ελέγχου.

2. Τα αιτήματα τροποποίησης ή έγκρισης μεταβολής στοιχείων της παρ. 1 υποβάλλονται στις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή μείωση της δυναμικότητας του επενδυτικού σχεδίου,

β. αλλαγή του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή διάσπασης,

γ. αλλαγή του τόπου εγκατάστασης,

δ. αλλαγή τρόπου χρηματοδότησης της επένδυσης, καθώς και αλλαγή του τρόπου απόκτησης των ενισχυόμενων δαπανών (συμβατική - χρηματοδοτική μίσθωση (leasing)) σε περίπτωση που, για τις ενισχυόμενες δαπάνες, έχει εγκριθεί η ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής χωρίς να επέλθει μεταβολή στη μορφή της ενίσχυσης,

ε. παράταση του χρόνου ολοκλήρωσης της επένδυσης,

στ. αλλαγή άλλων όρων της απόφασης υπαγωγής, οι οποίοι μπορεί να προσδιορίζονται ειδικότερα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος,

ζ. εκμίσθωση της ενισχυθείσας επένδυσης.

3. Τα αιτήματα της παρ. 2 υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) και γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της απόφασης προκήρυξης και της εγκριτικής απόφασης,

β. εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,

γ. δεν διαφοροποιούνται κριτήρια επιλεξιμότητας και υπαγωγής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην απόφαση προκήρυξης,

δ. δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών,

ε. πληρούνται οι ειδικοί όροι για κάθε περίπτωση τροποποίησης ή μεταβολής στοιχείων, που ορίζονται στο παρόν.

4. Τα ως άνω αιτήματα συνοδεύονται από αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς τους, καθώς και από όλα τα δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, με την οποία εξειδικεύονται οι όροι και τα κριτήρια αξιολόγησής τους. Η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να απαντήσει μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών από την περιέλευση του αιτήματος σε αυτή. Αν η υπηρεσία αποδεχθεί το αίτημα τροποποίησης ολικά ή μερικά, εισηγείται σχετικά προς το όργανο που εξέδωσε κατά περίπτωση την απόφαση υπαγωγής, για την τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής ή την έκδοση απόφασης έγκρισης της μεταβολής αντίστοιχα. Στην αντίθετη περίπτωση, εκδίδει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση, η οποία κοινοποιείται στον φορέα, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν.). Νέο αίτημα του ίδιου φορέα για τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής με το ίδιο περιεχόμενο δεν εξετάζεται στην ουσία του και αρχειοθετείται.

5. Η τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής μπορεί να διενεργηθεί και αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια υπηρεσία, εφόσον διαπιστωθεί μεταβολή των όρων της απόφασης υπαγωγής.

6. Τα αιτήματα τροποποίησης που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν, δύναται να εξετάζονται κατά το στάδιο της ολοκλήρωσης ή της πιστοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε (65%) της επένδυσης, σε όσες περιπτώσεις, κατ' επιλογήν του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, αυτός υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση, περί πλήρωσης όλων των νόμιμων προϋποθέσεων τροποποίησης της απόφασης, όπως ορίζονται στον παρόντα και την οικεία προκήρυξη. Το παρόν εφαρμόζεται διαζευκτικά σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4.

7. Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να παραταθεί άπαξ έως δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. Ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος πριν από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης, όπως αυτή ορίζεται αρχικά στην απόφαση υπαγωγής,

β. υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου, που προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής ή, ύστερα από έγκριση, παράτασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α', μπορεί, επίσης, να παραταθεί για λόγους

ανωτέρας βίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της καθυστέρησης, με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μέσα στη νέα προθεσμία. Το αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) μέσα στην αρχική ή την παραταθείσα προθεσμία ολοκλήρωσης.

Άρθρο 23

Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας

1. Ο επενδυτής υποβάλλει αίτηση ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) σύμφωνα με το άρθρο 126 για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης το αργότερο μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2.

Εάν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δεν υποβάλει την αίτηση του πρώτου εδαφίου, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και εντός της ως άνω προθεσμίας, η επένδυση θεωρείται ως μη ολοκληρωθείσα. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και ανακτώνται τα ποσά ενίσχυσης, τα οποία έχουν χορηγηθεί, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 28.

2. Το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, εντός της ορισθείσας στην απόφαση υπαγωγής προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης υπαγωγής. Η ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης πιστοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός προθεσμίας σαράντα (40) ημερών από την υποβολή της έκθεσης τελικού ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων, εφόσον εξυπηρετούνται οι αρχικοί σκοποί παραγωγικής λειτουργίας και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης και τεκμηριώνεται η λειτουργία της μονάδας, ιδίως με την πώληση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών και με την έκδοση όλων των νομιμοποιητικών αδειών.

3. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης καθορίζονται ο χρόνος ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και το τελικό ποσό ενίσχυσης. Ως χρόνος ολοκλήρωσης νοείται ο πραγματικός χρόνος ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και όχι ο χρόνος δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης.

4. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης δεν μπορεί να επέλθει αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, ούτε του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί αρχικά στην απόφαση υπαγωγής.

6. Με την απόφαση προκήρυξης εξειδικεύονται περαιτέρω οι προϋποθέσεις ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων.

7. Μετά από την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης, είναι δυνατή η υποβολή αιτήματος έγκρισης μεταβολής στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου, τα οποία υποχρεούται να τηρεί ο φορέας έως τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 25.

Άρθρο 24

Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων

Η καταβολή της ενίσχυσης ή η χρήση της ωφέλειας από τον δικαιούχο μπορεί να πραγματοποιείται είτε εφάπαξ, με την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου, είτε σταδιακά και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των περ. 1 έως 7. Ο προσδιορισμός των ποσών της δικαιούμενης ενίσχυσης ανά είδος ενίσχυσης γίνεται βάσει των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί στην απόφαση υπαγωγής.

1. Φορολογική απαλλαγή

α. Το δικαίωμα έναρξης χρήσης της ωφέλειας του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής θεμελιώνεται με την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο ελέγχου με την έκδοση απόφασης εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων. Ο φορέας μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής εντός δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης της ωφέλειας με τους ακόλουθους περιορισμούς που ισχύουν σωρευτικά:

αα. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει, κατ'έτος, το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, με εξαίρεση την περίπτωση της μη πλήρους αξιοποίησής του κατά τα προηγούμενα φορολογικά έτη λόγω έλλειψης επαρκών κερδών.

β. Στην περίπτωση αυτή, εναπομένει ποσό ενίσχυσης από προηγούμενα φορολογικά έτη προστίθεται στο ανωτέρω υπολογιζόμενο μέγιστο ετήσιο ποσό δικαιούμενης ενίσχυσης.

αβ. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, μέχρι το φορολογικό έτος της έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

β. Το ποσό της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για το τμήμα του εξοπλισμού του επενδυτικού σχεδίου, που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος ως ποσοστό επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στα μισθώματα που καταβλήθηκαν μέχρι τη λήξη του φορολογικού έτους.

γ. Το κατ' έτος αναλωθέν ποσό της φορολογικής απαλλαγής εμφανίζεται σε ειδικό αποθεματικό και αντίστοιχο λογαριασμό στα βιβλία της επιχείρησης, που σχηματίζεται από τον φόρο εισοδήματος, ο οποίος δεν καταβλήθηκε λόγω της παρεχόμενης φορολογικής απαλλαγής.

2. Επιχορήγηση

α. Ποσό που ανέρχεται μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης μπορεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο με την υλοποίηση έργου συνολικού ύψους ίσου τουλάχιστον με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού κόστους της επένδυσης.

Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται με βεβαίωση - δηλωτική πράξη περί της ορθότητάς τους από ορκωτό λογιστή. Η απόφαση της διοίκησης εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος.

Το υπόλοιπο ποσό έως το πενήντα τοις εκατό (50%) ή το εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης ή, σε περίπτωση μη εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου, ποσό που ανέρχεται μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) ή το εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης, μπορεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ύστερα από αίτημά του και μετά από την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο, μέσω επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου. Η πιστοποίηση πραγματοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων.

β. Το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης ή το σύνολό της σε περίπτωση μη εφαρμογής της περ. α', καταβάλλεται μετά από την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

γ. Τα ποσά της επιχορήγησης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

δ. Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό του φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της απαίτησης του ποσού της επιχορήγησης σε τραπεζικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης της απαίτησης, εφόσον κάθε φορά έχει αναληφθεί ισόποσο τουλάχιστον της καταβαλλόμενης επιχορήγησης τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου.

3. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing)

α. Η έναρξη της καταβολής της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) μπορεί να πραγματοποιείται μετά από την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της εγκατάστασης στη μονάδα του συνόλου του μισθωμένου εξοπλισμού, σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing).

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά από την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος εκ μέρους του φορέα της επένδυσης. Το ποσό που καταβάλλεται υπολογίζεται επί της αξίας απόκτησης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ποσοστά ενισχύσεων και με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Είναι δυνατή η προεξόφληση των δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) από τον φορέα της επένδυσης μόνο για τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες της σύμβασης μίσθωσης, όπως αυτή έχει εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία.

δ. Τα ποσά της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

4. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης

α. Η έναρξη της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης μπορεί να πραγματοποιείται μετά από την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της δημιουργίας των συνδεόμενων με το επενδυτικό σχέδιο θέσεων εργασίας.

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά από την εκάστοτε πληρωμή του μισθολογικού κόστους εκ μέρους του φορέα της επένδυσης, με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

5. Οι επιχορηγήσεις, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και οι επιδοτήσεις του μισθολογικού κόστους που προβλέπονται στον παρόντα καλύπτονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, στον οποίο εγγράφεται η σχετική προβλεπόμενη δαπάνη για κάθε οικονομικό έτος και προέρχονται από εθνικούς πόρους ή Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ε.Δ.Ε.Τ.) ή από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

6. Τα ποσά της ληφθείσας επιχορήγησης, επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, καθώς και απαλλαγής από καταβολή φόρου εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού και σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής του, εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στην περ. β' του άρθρου 25, επιστρέφονται ή και ανακτώνται και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στον ν. 4174/2013 (Α' 170).

Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης μέρους ή του συνόλου του αποθεματικού μετά από την παρέλευση του ως άνω διαστήματος, προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης και φορολογείται στο φορολογικό έτος, κατά το οποίο έλαβε χώρα η διανομή ή ανάληψη του αντίστοιχου ποσού του αποθεματικού, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 25

Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων

Στα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια εφαρμόζονται τα ακόλουθα, εκτός εάν ορίζεται άλλως σε ειδικότερες ρυθμίσεις του Μέρους Β΄:

α) Οι φορείς, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν, οφείλουν, πλέον όσων ορίζονται στο άρθρο 13, να τηρούν, από τον χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου, διπλογραφικό λογιστικό σύστημα ή απλογραφικό λογιστικό σύστημα για επενδυτικά σχέδια των οποίων το επιλέξιμο κόστος δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μεγεθών, που σχετίζονται με την υλοποίηση του σχεδίου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής. Ειδικά οι ατομικές επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Β΄ κατηγορίας), καταχωρίζουν σε ιδιαίτερο χώρο του Βιβλίου Εσόδων - Εξόδων το καταβληθέν κεφάλαιο που αποτελεί την ίδια συμμετοχή της επιχείρησης στο χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου κατά τη σύσταση και τις αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου που πραγματοποιούνται έως το πέρας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Στις αποφάσεις προκήρυξης μπορεί να ορίζονται πρόσθετα λογιστικά βιβλία και άλλες υποχρεώσεις, που οφείλουν να τηρούν οι φορείς επενδυτικών σχεδίων με απλογραφικό λογιστικό σύστημα, καθώς και οι περιπτώσεις στις οποίες οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων πρέπει να τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, πριν από την υποβολή αίτησης υπαγωγής.

β) Το διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του ορίζεται στα έξι (6) έτη. Σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), το παραπάνω διάστημα παρατείνεται για όσα επιπλέον έτη διαρκεί η σύμβαση μίσθωσης. Σε περιπτώσεις δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, το παραπάνω διάστημα ορίζεται σύμφωνα με την περ. γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 6.

γ) Οι φορείς, μετά από την υπαγωγή τους στον παρόντα και μέχρι τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων, οφείλουν:

γα. Να τηρούν τους όρους της απόφασης υπαγωγής.

γβ. Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης.

γγ. Να μην διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης.

γδ. Να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της οικείας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing).

γε. Να μην μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία, τα οποία έτυχαν ενίσχυσης, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα καινούρια, κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Ο φορέας υπέχει υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης των ως άνω περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄.

γστ. Να μην μεταβάλουν τον τόπο εγκατάστασης της επένδυσης, χωρίς προηγούμενη έγκριση του αρμόδιου οργάνου, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23 και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια περιφέρεια, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση, και της μη μεταβολής του είδους και του ποσοστού αυτής.

γζ. Να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι τη λήξη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς προηγούμενη έγκριση της μεταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23 και υπό τους όρους της φερεγγυότητας του μισθωτή και της συνέχισης της λειτουργίας της ενισχυόμενης επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο. Την ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής υπέχει ο εκμισθωτής. Η υποχρέωση προηγούμενης τροποποίησης ισχύει και στην περίπτωση εκμίσθωσης της επένδυσης πριν από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι συμβάσεις μίσθωσης των φορέων επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού, οι οποίες αφορούν σε εμπορικά καταστήματα και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός της ενισχυόμενης επένδυσης και συνάπτονται είτε μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου είτε πριν από αυτήν, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης και μέχρι τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

γη. Να μην συγχωνευθούν, απορροφήσουν ή απορροφηθούν από άλλη εταιρεία, ή αποσχίσουν κλάδο στον οποίο εντάσσεται η ενισχυθείσα επένδυση, χωρίς προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23. Η έγκριση δίνεται υπό τους όρους της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή συνέχισης της λειτουργίας της επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο, καθώς και υπό τον όρο ανάληψης από τον νέο φορέα του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής.

γθ. Να γνωστοποιούν κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, νομική μορφή, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας, καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή της εταιρικής τους σύνθεσης. Εάν διαπιστωθεί, κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης, ότι, λόγω αλλαγής της εταιρικής σύνθεσης, ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έπαυσε να είναι μεσαία ή μικρή επιχείρηση, επέρχεται μείωση του αντίστοιχου ποσοστού ενίσχυσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄ του άρθρου 10.

γι. Να διατηρούν τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση υπαγωγής και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

για. Να αναρτούν στον τόπο εγκατάστασης της επένδυσης πινακίδα που θα περιέχει την αναφορά της ένταξης της επένδυσης στο Ειδικό Καθεστώς του Αναπτυξιακού Νόμου.

γιβ. Να υποβάλλουν Δήλωση Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν) στις οριζόμενες προθεσμίες

υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, από το πρώτο έτος χρήσης της ωφέλειας και κάθε έτος μέχρι την εξάντληση του δικαιούμενου ποσού, ή μέχρι την παρέλευση των δεκαπέντε (15) ετών από τη θεμελίωση του δικαιώματος έναρξης χρήσης της ωφέλειας. Τα δηλωθέντα στη Δ.Φ.Α. στοιχεία διασταυρώνονται από την αρμόδια υπηρεσία με τα αντίστοιχα της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η υποχρέωση αυτή ισχύει αποκλειστικά για τους φορείς που κάνουν χρήση της φορολογικής απαλλαγής.

γγ. Να διατηρούν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες, βάσει των οποίων έτυχαν ειδικής αντιμετώπισης στην αξιολόγηση και στις παρεχόμενες ενισχύσεις, σύμφωνα με τις περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β'.

δ. Η γνωστοποίηση των μεταβολών των υποπερ. γε' και γθ' της περ. γ', με τα σχετικά δικαιολογητικά, πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν) εντός διμήνου από τη συντέλεσή τους.

ε. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στο παρόν, διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση όλων των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής, ώστε να ανταποκρίνονται σε ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω φάκελοι φυλάσσονται για δέκα (10) έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας ενίσχυσης.

στ. Σε περίπτωση αιτημάτων τροποποίησης που υποβάλλονται μετά την έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης, η προθεσμία εξέτασης αυτών ορίζεται σε εξήντα (60) ημέρες.

ζ. Με την απόφαση προκήρυξης καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο για τις υπηρεσίες χορήγησης των ενισχύσεων και για τους φορείς των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν και εντάχθηκαν σε καθεστώς συγχρηματοδότησης.

Άρθρο 26

Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων Υποχρεώσεων

1. Η παρακολούθηση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων διενεργείται ετησίως με την αποστολή στοιχείων από τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων, στην αρμόδια υπηρεσία της παρ. 3 του άρθρου 17, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συμπλήρωση εκάστου έτους λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης, βάσει της ημερομηνίας ολοκλήρωσης, και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν) και αφορούν στα εξής:

α) Τεκμηρίωση της νόμιμης λειτουργίας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,

β) πιστοποίηση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,

γ) τεκμηρίωση της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης,

δ) τεκμηρίωση των θέσεων απασχόλησης,

ε) τεκμηρίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων,

στ) ειδικότερα στοιχεία που ορίζονται με την απόφαση προκήρυξης.

Για τα επενδυτικά σχέδια ύψους άνω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, πλέον των ανωτέρω στοιχείων, υποβάλλεται έκθεση ορκωτού ελεγκτή-λογιστή από το Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 171), στην οποία πιστοποιείται η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

2. Ο έλεγχος των στοιχείων διενεργείται ετησίως σε τυχαίο δείγμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλουν στοιχεία, σύμφωνα με την περ. α', βάσει καταλόγου που καταρτίζεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν). Ο κατάλογος μπορεί να τροποποιείται, προκειμένου να συμπεριληφθούν επενδυτικά σχέδια, για τα οποία προέκυψαν ενδείξεις για μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους. Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 21.

Άρθρο 27

Παράβολα

1. Κατά την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο ένα τοις χιλίοις (0,001‰) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ.

2. Κατά τον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο ένα τοις χιλίοις (0,001‰) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ.

Ειδικώς κατά τον έλεγχο υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο 0,5 τοις χιλίοις (0,0005‰) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ.

Σε περίπτωση υποβολής νέου αιτήματος ελέγχου της περ. γ' της παρ. 8 του άρθρου 21, απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το ύψος του οποίου ορίζεται στο διπλάσιο του ως άνω προβλεπόμενου.

3. Για την υποβολή αιτημάτων τροποποιήσεων της παρ. 1 του άρθρου 22 απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο 0,7 τοις χιλίοις (0,0007‰) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ.

Άρθρο 28

Ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής - Κυρώσεις

1. Σε περιπτώσεις παραβάσεων των υποπερ. γβ', γγ', γδ', γε', γστ' και γι' της περ. γ' του άρθρου 25, ή εν γένει παραβάσεων των όρων συμβατότητας με τον Γ.Α.Κ., ανα-

καλείται από το αρμόδιο όργανο της παρ. 3 του άρθρου 17 η απόφαση υπαγωγής και ανακτάται, με τη διαδικασία είσπραξης δημόσιων εσόδων, το σύνολο της ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύσεων από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

2. Στις λοιπές περιπτώσεις του άρθρου 25 μπορεί να ανακληθεί η απόφαση υπαγωγής και να ανακτηθεί η ενίσχυση, ή να παρακρατηθεί ή ανακτηθεί μέρος αυτής, προσαυξημένη κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή.

Όταν η επιχείρηση αξιοποιεί το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής, επιβάλλεται ολική ή μερική απώλεια του φορολογικού οφέλους, ή καταβολή του συνόλου ή μέρους μη αποδοθέντος φόρου, προσαυξημένου κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από το κάθε έτος χρήσης της ωφέλειας.

3. Αν δεν τηρηθούν οι όροι υπαγωγής, όπως καθορίζονται στα οικεία καθεστώτα του Μέρους Β', επιστρέφεται το πρόσθετο ποσό ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

4. Αν διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στο παρόν, ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με όρους διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση υπαγωγής:

α. Εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και η χορηγηθείσα ενίσχυση επιστρέφεται,

β. εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.

5. Οι συνέπειες των παρ. 1, 2 και 3 επέρχονται, εφόσον η διαπίστωση της παράβασης γίνει εντός δεκαετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.

6. Σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπερ. γιβ' της περ. γ' και στην περ. δ' του άρθρου 25 επιβάλλεται στον φορέα πρόστιμο που μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5 τοις εκατό (0,5%) έως τρία τοις εκατό (3%) της ενίσχυσης, που έχει εγκριθεί, για κάθε έτος μη τήρησης της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων, λαμβανομένων υπόψη των ειδικότερων περιστάσεων κάθε υπόθεσης. Σε περίπτωση κατ' εξακολούθηση παραβίασης της ως άνω υποχρέωσης διατάσσεται αμέσως έλεγχος σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 21 και επιβάλλονται οι αντίστοιχες κυρώσεις του παρόντος.

7. Για την επέλευση των αποτελεσμάτων των παρ. 2 και 3 εκτιμώνται οι ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης και λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, κριτήρια, όπως ο χρόνος αθέτησης της υποχρέωσης, το ύψος του ποσοστού συμμετοχής στην εταιρική σύνθεση της εταιρείας, το μέγεθος της ενισχυθείσας επένδυσης που εκμισθώθηκε, το ύψος της αξίας των πάγιων περιουσια-

κών στοιχείων που έχουν ενισχυθεί και μεταβιβάστηκαν, καθώς και ο βαθμός αναίρεσης της υλοποίησης και λειτουργίας της επένδυσης κατά τους όρους της υπαγωγής. Η επιβολή μερικής επιστροφής της εγκριθείσας ενίσχυσης μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) και τριάντα τοις εκατό (30%), βάσει των παραπάνω αναφερόμενων κριτηρίων.

8. Δεν ανακαλούνται οι αποφάσεις, ούτε επιβάλλονται κυρώσεις, όταν ο φορέας υποβάλει αίτηση τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, λόγω μεταβολών, οι οποίες οφείλονται σε έκδοση μεταγενέστερου νόμου ή απόφασης δημόσιας αρχής, και ο φορέας αναγκάστηκε να τροποποιήσει το επενδυτικό σχέδιο εξαιτίας της συμμόρφωσης με το πλαίσιο αυτό.

ΜΕΡΟΣ Β' ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 29 Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα

1. Θεσπίζονται καθεστώτα χορήγησης ενισχύσεων κατά τα προβλεπόμενα στα Υποκεφάλαια Α' - ΙΓ' του Κεφαλαίου Β' του παρόντος Μέρους, τα οποία προκηρύσσονται ετησίως, σύμφωνα με το άρθρο 30.

2. Για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων έχουν εφαρμογή τα όρια κοινοποίησης της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται ετησίως το μέγιστο ποσό κατά είδος ενίσχυσης των περ. α', β', γ', δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 9 που δύναται να χορηγηθεί ανά καθεστώς. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο, ανά καθεστώς.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατανέμονται τα ποσά της παρ. 3 μεταξύ των αρμόδιων φορέων εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 17 με γνώμονα τη δίκαιη και αναλογική κατανομή τους κατά Περιφέρεια και κατά μέγεθος επιχείρησης.

Άρθρο 30 Προκήρυξη καθεστώτων

1. Οι προκηρύνσεις καθεστώτων έχουν σταθερό ετήσιο κύκλο. Στην περίπτωση της άμεσης αξιολόγησης, η προκήρυξη γίνεται άπαξ ετησίως. Στην περίπτωση της συγκριτικής αξιολόγησης, οι προκηρύνσεις κάθε καθεστώτος γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα κατ' έτος με διάρκεια ισχύος κάθε προκήρυξης τους τρεις (3) μήνες, χωρίς τη δυνατότητα χορήγησης παράτασης. Τα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος προκηρύσσονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η απόφαση προκήρυξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα παρακάτω:

- α. τον στόχο του καθεστώτος,
 β. τη διάρκεια του καθεστώτος και των κύκλων υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής,
 γ. τον συνολικό προϋπολογισμό του καθεστώτος και την προέλευση της δημόσιας χρηματοδότησης για κάθε κύκλο υποβολής,
 δ. το είδος των επενδυτικών σχεδίων, τη μορφή, το ποσοστό και το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων, καθώς και τον τρόπο χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων, ανάλογα με το είδος της χορηγούμενης ενίσχυσης,
 ε. τους αρμόδιους φορείς εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης,
 στ. τις προϋποθέσεις, τις προδιαγραφές, τους πρόσθετους όρους και τους περιορισμούς για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο καθεστώς,
 ζ. τα είδη, το ποσοστό ενίσχυσης και τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπου αυτό απαιτείται,
 η. τα κριτήρια αξιολόγησης, καθώς και την ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται να λάβει το σχέδιο, προκειμένου να είναι επιλέξιμο,
 θ. τα δικαιολογητικά για την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής και τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής,
 ι. τα δικαιολογητικά για την υποβολή αιτημάτων τακτικού ελέγχου,
 ια. τα δικαιολογητικά για την υποβολή αίτησης για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων,
 ιβ. τους όρους και τις προϋποθέσεις για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης,
 ιγ. το ύψος του παραβόλου για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής, αιτημάτων τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής, καθώς και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων,
 ιδ. τις υποχρεώσεις των ενισχυόμενων φορέων, τόσο κατά το στάδιο πραγματοποίησης του σχεδίου, όσο και μετά από την ολοκλήρωσή του,
 ιε. άλλους όρους που προβλέπονται στις διατάξεις των καθεστώτων ενίσχυσης.
3. Η απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος ενίσχυσης συνιστά αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής ενάρθρου έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ποσό ενίσχυσης της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του μισθολογικού κόστους, όπως ορίζεται με την κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 29, αποτελεί τον προϋπολογισμό του ενάρθρου έργου.
4. Στις συλλογικές αποφάσεις του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων εγγράφονται οι αποφάσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος, οι οποίες δύνανται να συγχρηματοδοτηθούν από επιχειρησιακά προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της περιόδου 2021 - 2027.
5. Στην απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», «Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Ερευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία», «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση

ση γεωργικών προϊόντων - αλιεία», «Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα», «Επιχειρηματική εξωστρέφεια», «Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων», «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού», «Μεγάλες επενδύσεις», «Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας», «Επιχειρηματικότητα 360ο», που αφορούν την ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.ΔΙ.Μ.), στις οποίες δεν συντρέχουν οι κανόνες επιλεξιμότητας του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) δύναται να καθορίζονται το είδος ή η ένταση ή το ανώτατο ποσό των χορηγούμενων ενισχύσεων κατά παρέκκλιση του άρθρου 12 ή η χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 9 του ν. 4864/2021 (Α' 237), ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων, το είδος των επενδυτικών σχεδίων, τις επιλέξιμες δαπάνες και την περιοχή υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων. Ειδικά για τις περιοχές που ανήκουν στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, σύμφωνα με τον ν. 4759/2020 (Α' 245) (Φλώρινα, Κοζάνη, Μεγαλόπολη) δύναται να ορίζεται για τις μεσαίες επιχειρήσεις συνδυασμός των ενισχύσεων της επιχορήγησης και της φορολογικής απαλλαγής, διάφορος του προβλεπόμενου από τις λοιπές διατάξεις του παρόντος. Επιπλέον δύναται να ορίζεται, ανεξαρτήτως μεγέθους επιχείρησης, ποσοστιαία προσαύξηση επί της συνολικής βαθμολογίας του επενδυτικού σχεδίου, την οποία λαμβάνουν σύμφωνα με το άρθρο 18.

6. Στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται από μεσαίες επιχειρήσεις στις περιφερειακές ενότητες Ροδόπης, Έβρου και Ξάνθης, παρέχεται και το κίνητρο της επιχορήγησης στα καθεστώτα του παρόντος, σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) για την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τριάντα τοις εκατό (30%) για τις Περιφερειακές Ενότητες Ροδόπης και Ξάνθης, του προβλεπόμενου από τις λοιπές διατάξεις του παρόντος ποσοστού ενίσχυσης με τα υπολειπόμενα ποσοστά φορολογικής απαλλαγής να διαμορφώνονται σε σαράντα τοις εκατό (40%) και εβδομήντα τοις εκατό (70%) αντίστοιχα. Στις ανωτέρω περιοχές, ανεξαρτήτως μεγέθους επιχείρησης, παρέχεται προσαύξηση δέκα τοις εκατό (10%) για την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και πέντε τοις εκατό (5%) για τις Περιφερειακές Ενότητες Ροδόπης και Ξάνθης, επί της συνολικής βαθμολογίας του επενδυτικού σχεδίου, την οποία λαμβάνουν σύμφωνα με το άρθρο 18.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 31 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων που προάγουν τον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, καθώς και τη χρήση τεχνολογιών της «Βιομηχανίας 4.0» και αναβαθμίζουν τις σχετικές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Άρθρο 32**Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Α' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, που έχουν ως αντικείμενο την τεχνολογική αναβάθμιση υφιστάμενων μονάδων, την εισαγωγή νέων ψηφιακών λειτουργιών και διαδικασιών και τον συνδυασμό μεθόδων παραγωγής με σύγχρονη τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 33.

Άρθρο 33**Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. τις δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

ε. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

στ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) της παρ. 8, και την παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

ζ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β'.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 32, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 34**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 32 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις

εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 35 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 36 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 37 **Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να καθορίζονται το ειδικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ **ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ** **ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Άρθρο 38 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που αφορούν σε δραστηριότητες στην κυκλική οικονομία και στη βιώσιμη ανάπτυξη και υιοθετούν τεχνολογίες που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργειακή αναβάθμιση των επιχειρηματικών μονάδων.

Άρθρο 39 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Β΄ υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5, που έχουν ως αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και λοιπές υφιστάμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες με την προϋπόθεση υλοποίησης δαπανών για μέτρα ενεργειακής απόδοσης και προστασίας του περιβάλλοντος.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επι-

πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 40.

Άρθρο 40 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8 και την Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

δ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ε. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

στ. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

ζ. τις δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος της παρ. 6.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 39, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ. δαπάνες για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄,

ε. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

στ. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 41**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 39 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 42**Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 43**Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 44**Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'**ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ****Άρθρο 45****Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση νέων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας και η κάλυψη δαπανών σύστασης των εταιρειών και πραγματοποίησης ερευνητικών δραστηριοτήτων, καθώς και δαπανών υλοποίησης αρχικών επενδύσεων.

Άρθρο 46**Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Γ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία εμπίπτουν στην πρωτογενή παραγωγή, στη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, στην αλιεία, στην υδατοκαλλιέργεια, στην έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία, στον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, στη μεταποίηση λοιπών προϊόντων πλην των γεωργικών και στην εφοδιαστική αλυσίδα.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 47.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 47.

Άρθρο 47**Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄:

α) τις δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β) τις δαπάνες εκκίνησης για υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις της παρ. 2,

γ) τις δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4,

δ) τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

ε) τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

ζ) τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

η) τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

θ) τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ι) τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12 και

ια) τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β΄.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 46 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες ενισχύσεων για πρόσβαση ΜμΕ σε χρηματοδότηση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 22 του Τμήματος 3 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες επενδυτικών ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 48

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης και της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

2. Ειδικά το κίνητρο της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου υλοποιείται μέσω ταμείου συμμετοχών και λαμβάνει τις εξής μορφές, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Γ.Α.Κ.:

α. ίδια κεφάλαια, ή οιονεί ίδια κεφάλαια, ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης

επιχειρηματικού κινδύνου, άμεσα ή έμμεσα, σε επιλέξιμες επιχειρήσεις,

β. δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, άμεσα ή έμμεσα, σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.

3. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες αρχικών επενδύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 47 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄.

5. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 46 χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 46 χορηγούνται ενισχύσεις μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 49

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι υπό σύσταση Πολύ Μικρές και Μικρές Επιχειρήσεις, στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνο φυσικά πρόσωπα τα οποία α) δεν έχουν προηγούμενη συμμετοχή σε εταιρείες, με την εξαίρεση κατοχής μετοχών εταιρειών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.), β) δεν έχουν παρουσιάσει προηγούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα και γ) πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια που εξειδικεύονται στις σχετικές προκηρύξεις.

Άρθρο 50

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης, και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Άρθρο 51

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.Δ.Ι.Μ.) που συνοδεύουν το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής

Μετάβασης (ΠΔΑΜ), με στόχο να δοθεί η δυνατότητα στις περιοχές αυτές να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία και να επιτύχουν ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη.

Άρθρο 52

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Δ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 τα οποία υλοποιούνται στις περιοχές των Ε.Σ.ΔΙ.Μ. και εντάσσονται στις ακόλουθες δραστηριότητες του άρθρου 8 του Κανονισμού 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης:

(α) παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των νεοφυλών επιχειρήσεων, που οδηγούν σε οικονομική διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμό και μετατροπή·

(β) επενδύσεις στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων που οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας·

(γ) επενδύσεις σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και επενδύσεις προώθησης της μεταφοράς προηγμένων τεχνολογιών·

(δ) επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογίας, καθώς και σε συστήματα και υποδομές για οικονομικά προσιτή καθαρή ενέργεια, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, και επενδύσεις που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου·

(ε) επενδύσεις στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αιεφορίας που καθορίζονται σε αυτήν και στην ενεργειακή απόδοση·

(στ) επενδύσεις στην ψηφιακή καινοτομία και την ψηφιακή συνδεσιμότητα·

(ζ) επενδύσεις στην ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόληψης και της μείωσης αποβλήτων, μέσω της αποδοτικής χρήσης των πόρων, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής και της ανακύκλωσης.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν και επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 53.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 53.

Άρθρο 53

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

ε. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

στ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8, και την παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

ζ. δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11 και

η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β'.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 52 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 54

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

2.α. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων είναι δυνατόν να χορηγούνται έως τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4.

β. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2 και 3 του άρθρου

53 είναι δυνατόν να παρέχονται έως το ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του παρόντος.

3α. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει τα τιθέμενα όρια της κάθε κατηγορίας επιλέξιμων δαπανών του Γ.Α.Κ., κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του παρόντος.

β. Στα μεγάλα επενδυτικά σχέδια παρέχεται έως το ανώτερο επιτρεπόμενο ποσό, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (C(2021) 2594 Final/19.4.2021) ύστερα από κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4. Στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος σύμφωνα με το άρθρο 30 δύναται να καθορίζεται και το είδος ή η ένταση ή το ποσό των ενισχύσεων του άρθρου 54, ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων, το είδος των επενδυτικών σχεδίων, τις επιλέξιμες δαπάνες και την ειδικότερη περιοχή υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων εντός των περιοχών που καλύπτουν τα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (Ε.Σ.Δ.Ι.Μ.).

5. Οι φορείς των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων έχουν δικαίωμα να κάνουν χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 9 του ν. 4864/2021 (Α' 237) για την προσέλευση των στρατηγικών επενδύσεων, χωρίς τις προβλεπόμενες στον νόμο αυτό διαδικασίες υπαγωγής.

Άρθρο 55 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος του Υποκεφαλαίου Δ' είναι:

α. οι Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
β. οι Μεγάλες Επιχειρήσεις για παραγωγικές επενδύσεις, μόνο εφόσον οι επενδύσεις αυτές είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των Ε.Σ.Δ.Ι.Μ., υπό τον όρο ότι συμβάλλουν στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως το έτος 2050 και στην επίτευξη συναφών περιβαλλοντικών στόχων, είναι απαραίτητες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο προσδιορισθέν έδαφος και δεν οδηγούν σε μετεγκατάσταση.

Άρθρο 56 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων κατά την υποδοχή των επενδυτικών σχεδίων, την αξιολόγηση, την έγκριση, τις πιστοποιήσεις υλοποίησης και ολοκλήρωσης, καθώς και την παρακολούθηση αυτών, ασκεί αρμο-

διότητες Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης σε εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου του ΕΣΠΑ 2021 - 2027.

3. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 57 **Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζεται το ειδικότερο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων του παρόντος καθεστώτος από το ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' **ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**

Άρθρο 58 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων που προάγουν την έρευνα και προωθούν την ανάπτυξη και την εφαρμογή ιδεών και τεχνολογιών που βελτιώνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες και καθιστούν την παραγωγή αποδοτικότερη.

Άρθρο 59 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Ε' υπάγονται επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία συμβάλλουν στην ανάπτυξη τεχνολογίας ή στη δια της τεχνολογικής ανάπτυξης παροχή υπηρεσιών, στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή στην εισαγωγή διαδικαστικών ή οργανωτικών καινοτομιών, στην αξιοποίηση αποτελεσμάτων της έρευνας, στην αύξηση της απασχόλησης και στη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 60.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 60.

Άρθρο 60 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1 τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες

κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β' :

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. τις δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

ε. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε.,

στ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ζ. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

η. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

θ. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' .

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 59 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. Δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 61

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 59 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

δ. Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.), Οργανωμένοι Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.), εφόσον δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 60 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β' .

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 59 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 59 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 62

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 63

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας

Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 64
Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ -
ΑΛΙΕΙΑ - ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Άρθρο 65
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Άρθρο 66
Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια αφορούν στους τομείς:

α. της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, όπως ορίζεται στην παρ. 9 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ.,

β. της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων, όπως ορίζεται στην παρ. 10 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ., συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών σχεδίων της παραγωγής βάμβακος και των δραστηριοτήτων εκκοκκισμού, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 44, καθώς και του Κεφαλαίου Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014 και οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές,

γ. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013, υπό την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. και του Κανονισμού 1388/2014 και προσδιορίζονται από τις κοινές υπουργικές αποφάσεις του άρθρου 71.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 67, υπό την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Άρθρο 67
Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων

επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β'.

Άρθρο 68
Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, της παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου, εκτός της περ. γ' αυτού που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανω-

τέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
αα. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), εκτός των δημοτικών ενότητων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και

αδ. Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.), εφόσον δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,

αε. που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

β. Αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους, η δε αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, καλύπτει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 67 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερου ορίου των κανονισμών για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.

Άρθρο 69 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 70 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης, και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της χώρας κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 71 **Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δύνανται να καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή στα καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος, επενδυτικών σχεδίων στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως ορίζεται στα στοιχεία 8 και 10 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ.

Η ως άνω κοινή υπουργική απόφαση ρυθμίζει αποκλειστικά τις περιπτώσεις, στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του σχεδίου ή το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και όχι: α) με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διатиθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή β) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς της περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 1 του Γ.Α.Κ.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δύνανται να υπάγονται σε καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς:

αα. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013, με την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1388/2014,

ββ. της γεωργίας, σύμφωνα με το στοιχείο 9 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές, οι πρόσθετοι όροι, η νομική μορφή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, οι περιορισμοί και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' **ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ**

Άρθρο 72 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων που ανήκουν στον τομέα της μεταποίησης, πλην της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων για τα οποία θεσπίζεται ειδικό καθεστώς, και των επενδυτικών σχεδίων στον κλάδο της εφοδιαστικής αλυσίδας, με αντικείμενο την τεχνολογική, παραγωγική, διοικητική και οργανωτική αναβάθμιση, καθώς και την καινοτόμο και εξωστρεφή ανάπτυξη και μεγέθυνση, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Άρθρο 73**Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Ζ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία εμπίπτουν στον τομέα της μεταποίησης, πλην της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων του Υποκεφαλαίου ΣΤ'.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν και επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 74.

Άρθρο 74**Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β'.

Άρθρο 75**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Το ποσοστό ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα

ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της υποπερ. (ββ) της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της υποπερ. (ββ) της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

αα. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

αδ. που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

β. Υλοποιούνται:

βα. σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.), εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,

ββ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

γ. Αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους. Η αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, πρέπει να καλύπτει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 74 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 76 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 77 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ**

Άρθρο 78 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων που στοχεύουν στη διείσδυση σε νέες αγορές του εξωτερικού με την εξαγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους.

Άρθρο 79 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Η' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία αναπτύσσουν επιχειρηματική εξωστρέφεια και εξαγωγικές δραστηριότητες σε ποσοστό που προσδιορίζεται με την απόφαση προκήρυξης του άρθρου 30.

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 80.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 80.

Άρθρο 80 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 και

γ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 του Παραρτήματος Β'.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 79 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, του άρθρου 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για εργαζόμενους σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, των άρθρων 32 έως 35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, των άρθρων 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 81 **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 79 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 80 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 82

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 83

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 84

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η χορήγηση ενισχύσεων σε ένα ευρύ πεδίο τουριστικών επενδύσεων που αφορούν κυρίως στη δημιουργία, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής τουριστικών καταλυμάτων στο σύνολο της Επικράτειας, με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

Άρθρο 85

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα, στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Θ', επενδυτικά σχέδια αφορούν σε:

α) ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

β) εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων, μετά πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της προηγούμενης επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας, καθώς και εκσυγχρονισμό μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

γ) επέκταση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή χρήσης του κτιρίου και ότι, μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής αναβαθμίζονται σε κατηγορία τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

δ) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

ε) ίδρυση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

στ) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α' 155), που κατατίθενται ως ενιαία σχέδια, μη περιλαμβανομένων των προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτιρίων και εγκαταστάσεων,

ζ) ίδρυση και εκσυγχρονισμό μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον,

ζα) φέρουν διακριτικό τίτλο «ξενώνας φιλοξενίας»,

ζβ) υλοποιούνται εντός παραδοσιακών οικισμών σε μια από τις ακόλουθες περιοχές: i) ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας, ii) περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα τα σύνορα, iii) νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

ζγ) κατατάσσονται σε κατηγορία πέντε (5) κλειδιών, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 12868/2018 (Β' 3119) απόφαση του Υπουργού Τουρισμού και

ζδ) διατηρούν ελάχιστο αριθμό είκοσι (20) ενοικιαζόμενων δωματίων,

η) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά από τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη της περ. (ζ) της παρ. 3 του άρθρου 25 του παρόντος.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 86.

Άρθρο 86 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄:

α. Τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄.

Άρθρο 87 **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ΄ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1, χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ΄ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 86 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 88 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 89 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της χώρας κατά τις διακρίσεις του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 90 **Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων, ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στον εκσυγχρονισμό των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings), ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 91 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων που αφορούν σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού και στοχεύουν στην αξιοποίηση και ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των περιοχών της χώρας, όπως γεωγραφικών, κοινωνικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών.

Άρθρο 92 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα, στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Ι΄, επενδυτικά σχέδια αφορούν σε εγκαταστάσεις:

α. ειδικής τουριστικής υποδομής, όπως συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικούς λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού [μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης (spa)], κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια, όπως αυτές ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α΄ 155),

β. αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού ή γεωτουρισμού ή πολυλειτουργικών αγροκτημάτων,

γ. τουριστικών καταλυμάτων στην ύπαιθρο τύπου Glamping,

δ. καταδυτικού τουρισμού, σύμφωνα με τον ν. 4688/2020 (Α΄ 101).

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται, πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 93.

Άρθρο 93 Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄:

α. τις δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜΜΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. τις δαπάνες συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,

η. τις δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. τις δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄.

Άρθρο 94 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ΄ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχή σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 93 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 95

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 96

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας κατά τις διακρίσεις του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 97

Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι που πρέπει να πληρούν επενδυτικά σχέδια του παρόντος.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Άρθρο 98

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων που αφορούν σε κλάδους της οικονομίας, προκειμένου, με την υλοποίησή τους, να επιφέρουν σημαντικά αποτελέσματα στις τοπικές οικονομίες.

Άρθρο 99

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου ΙΑ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, ο προϋπολογισμός του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών των οποίων υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εξαιρουμένων αυτών που εμπίπτουν στα καθεστώτα ενισχύσεων α) της αγροδιατροφής - πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης

γεωργικών προϊόντων - αλιείας των άρθρων 65 έως 71, β) της ενίσχυσης τουριστικών επενδύσεων των άρθρων 84 έως 90 και γ) των εναλλακτικών μορφών τουρισμού των άρθρων 91 έως 97.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 100.

Άρθρο 100

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,

η. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,

θ. δαπάνες συμμετοχής ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β',

ια. δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης της παρ. 3,

ιβ. δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4 και

ιγ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5 του Παραρτήματος Β'.

Άρθρο 101

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα

ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 100 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ πλην της περίπτωσης χορήγησης της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής που δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ.

Άρθρο 102

Διαδικασία ταχείας αδειοδότησης

Οι φορείς των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων δύναται να κάνουν χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 9 του ν. 4864/2021 (Α' 237) για την προσέλκυση των στρατηγικών επενδύσεων, χωρίς τις προβλεπόμενες στον νόμο αυτό διαδικασίες υπαγωγής. Οι φορείς των ως άνω σχεδίων δεν μπορούν να κάνουν χρήση καμίας εκ των λοιπών ευνοϊκών ρυθμίσεων του οικείου νόμου.

Άρθρο 103

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 104

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ

Άρθρο 105

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στους κλάδους που αποτελούν ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας, προκειμένου να επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας, να βελτιώνεται η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και παρεχόμενων υπηρεσιών, να καθίσταται αποτελεσματικός ο συντονισμός της προμηθευτικής αλυσίδας και να διαμορφώνονται όροι ενίσχυσης της εξωστρέφειας.

Άρθρο 106

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου ΙΒ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, που εμπίπτουν στα πεδία των ευρωπαϊκών στρατηγικών αλυσίδων αξίας (μικροηλεκτρονική, υπολογιστές υψηλής απόδοσης, συσσωρευτές, διασυνδεδεμένα και αυτόνομα οχήματα, κυβερνοασφάλεια, προσωποποιημένη ιατρική και υγεία, βιομηχανία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, υδρογόνο, διαδίκτυο των πραγμάτων).

2. Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 107.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια που δεν πληρούν την προϋπόθεση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 107.

Άρθρο 107

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύνανται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες που αφορούν στην καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

ε. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

στ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ζ. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

η. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,

θ. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13 και

ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 106, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για εργαζόμενους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 32 έως 35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

στ) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής της κάθε δαπάνης επί του συνολικού κόστους ενίσχυσης του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 108

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες

επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 107 παρέχονται στο ανώτερο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύνανται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.

Άρθρο 109

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 110

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και

Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ' ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360ο

Άρθρο 111 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στον παρόντα, πλην συγκεκριμένων κατηγοριών για τις οποίες θεσπίζονται ειδικά καθεστώτα, τα οποία αφορούν στην υλοποίηση αρχικών επενδύσεων και τη δυνατότητα πραγματοποίησης πρόσθετων δαπανών, προς όφελος των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και της εθνικής οικονομίας.

Άρθρο 112 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου ΙΓ' υπάγονται επενδυτικά σχέδια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, εξαιρουμένων αυτών που εμπίπτουν στα καθεστώτα ενισχύσεων της αγροδιατροφής - πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων - αλιείας των άρθρων 65 έως 71, της μεταποίησης - εφοδιαστικής αλυσίδας των άρθρων 72 έως 77, της ενίσχυσης τουριστικών επενδύσεων των άρθρων 84 έως 90 και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού των άρθρων 91 έως 97.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται, πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν και επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 113.

Άρθρο 113 Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:

- α. τις δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,
- β. τις δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
- γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,
- δ. τις δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
- ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
- στ. τις δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,

η. τις δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες συμμετοχής ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. τις δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15 του Παραρτήματος Β'.

Άρθρο 114 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Το ποσοστό ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

- α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
  - αα ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
  - αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,
  - αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και
  - αδ. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.
- β. Υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 113 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 115 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος αυτού είναι οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 116 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας και Θράκης και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΜΕΡΟΣ Γ' **ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ** **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ** **ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' **ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ**

Άρθρο 117 **Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων**

1. Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος αξιοποιούνται:

α. το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.), που προβλέπεται στο άρθρο 7 του π.δ. 33/2011 (Α' 83),

β. το Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, που συστήνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία εκδίδεται κατόπιν πρότασης της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) που έχει την ευθύνη του ελέγχου της πλήρωσης των τυπικών προσόντων των μελών του, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 176) και διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού ενός εκατομμυρίου (1.000.000) τουλάχιστον ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) τουλάχιστον ευρώ ετησίως.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές, που διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με ειδικές

απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής (L 158) και στον ν. 4449/2017. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές δεν δύναται να διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικό σχέδιο, εφόσον συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου.

2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων μεριμνά για την κατάρτιση και επιμόρφωση των αξιολογητών και την περιοδική πιστοποίηση των δεξιοτήτων τους.

3. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των αξιολογητών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων Οδηγός Δεοντολογίας Αξιολογητών, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της.

Άρθρο 118 **Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων**

Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων συστήνεται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που αποτελείται από τρία (3) έως πέντε (5) άτομα. Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών, καθώς και οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής.

Τα μέλη της Επιτροπής δύναται να προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργείου Εσωτερικών - Τομέας Μακεδονίας Θράκης, ή και από τα μέλη των Μητρώων Αξιολογητών του άρθρου 117 (Ε.Μ.Π.Α. και Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών).

Η Επιτροπή, για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της, μπορεί να ορίζει ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη της. Οι εισηγητές μπορεί να προέρχονται από τα Μητρώα Αξιολογητών του άρθρου 117 ή από τους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17.

Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 119 **Επιτροπή Ενστάσεων**

1. Συστήνεται Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων με απόφαση των αρμόδιων οργάνων των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, που αποτελείται από τρία (3) μέλη, τα οποία προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17. Η Επιτροπή αποφαινεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

2. Η σύνθεση, οι όροι και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής Ενστάσεων ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης.

Άρθρο 120 **Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων**

1. Η διενέργεια των ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους ν. 4399/2016

(Α' 117), 3908/2011 (Α' 8) και 3299/2004 (Α' 261) πραγματοποιείται από:

α. Τα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του π.δ. 33/2011 (Α' 83).

Τα όργανα ελέγχου επενδύσεων, τα οποία αποτελούνται από μέλη του Ε.Μ.Π.Ε., συστήνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο αριθμός των μελών τους, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο (2) και η ιδιότητά τους, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης, ο χρόνος και ο τρόπος συγκρότησής τους, και ανάλογα με το είδος του ελέγχου, οι αρμοδιότητές τους, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος. Με την ίδια απόφαση δύναται να ορίζεται, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης ή το κόστος των επενδυτικών σχεδίων, η συγκρότηση των οργάνων ελέγχου από μέλη του Ε.Μ.Π.Ε., τα οποία αποτελούνται από ένα (1) τουλάχιστον μέλος κατόπιν κλήρωσης υποχρεωτικά και με ορισμό των λοιπών μελών έπειτα από πρόταση του αρμόδιου φορέα της παρ. 3 του άρθρου 17. Δύναται, επίσης, να ορίζεται με την ίδια απόφαση ο μέγιστος ετήσιος αριθμός των επενδυτικών σχεδίων, τα οποία χρεώνεται κάθε μέλος Ε.Μ.Π.Ε., που προτείνεται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου.

Η απόφαση συγκρότησης κάθε οργάνου ελέγχου επένδυσης εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα εφαρμογής των αναπτυξιακών νόμων.

β. Ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, κατ' επιλογή του φορέα. Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) έκθεση ελέγχου περί πιστοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του επενδυτικού έργου ή της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, υπογεγραμμένη από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 176) και διαθέτει ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού ενός εκατομμυρίου (1.000.000) τουλάχιστον ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) τουλάχιστον ευρώ ετησίως. Με αυτήν συνυποβάλλονται η έκθεση ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4449/2017, υπογεγραμμένη από τον ως άνω ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή την ελεγκτική εταιρεία και σχετική βεβαίωση υλοποίησης από πολιτικό μηχανικό μέλος του Ε.Μ.Π.Ε., καθώς και, όπου απαιτείται από το είδος και τους όρους υπαγωγής της επένδυσης, από μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας ή και λογιστή - φοροτεχνικό Α' τάξης για τις οικονομικές καταστάσεις ή γεωτεχνικό, μέλος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) για το καθεστώς «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια» ή άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπο, άπαντες μέλη του Ε.Μ.Π.Ε.

Η διενέργεια ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων από ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες,

όπως ορίζεται στην παρούσα, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και στον ν. 4449/2017. Πέραν των ανωτέρω, απαγορεύεται να διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίοι συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων.

2. Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία, υπόκειται σε δειγματοληπτικό έλεγχο ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον ετησίως επί του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων, που διενεργείται από τριμελή επιτροπή, η οποία ορίζεται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17, αποτελούμενη από: α) έναν (1) υπάλληλο της αρμόδιας Υπηρεσίας, β) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και είναι μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. και δ) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και είναι μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. Το πόρισμα της τριμελούς επιτροπής κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία.

Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστωθούν αποκλίσεις και ανακριβείς δηλώσεις σε σχέση με όσα έχουν αναρτηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν), επιβάλλονται κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 28.

3. Αν από τον δειγματοληπτικό έλεγχο της παρούσας διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις των διατάξεων ως προς την πληρότητα της έκθεσης ελέγχου του άρθρου 32 του ν. 4449/2017 του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας ως προς την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και για επιβολή των κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.

4. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των ελεγκτών του Ε.Μ.Π.Ε. κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Ελεγκτών από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στους ν. 4399/2016, 3908/2011 και 3299/2004 εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 21 του παρόντος για τη διενέργεια των ελέγχων τους.

Άρθρο 121 Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων συστήνεται Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και

Ελέγχου Διαδικασιών, η οποία είναι πενταμελής και αποτελείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή και των Περιφερειών.

Η Επιτροπή αυτή ασκεί, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της παρ. 3 του άρθρου 17, τις εξής αρμοδιότητες:

α. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αξιολογητών και ελεγκτών και εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο όργανο, με απόφαση του οποίου εγγράφονται στα Μητρώα,

β. παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εγγεγραμμένων στα Μητρώα στον παρόντα, καθώς και την ορθή εφαρμογή εκ μέρους τους του κανονιστικού πλαισίου,

γ. μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τους εγγεγραμμένους στα Μητρώα, να επιβάλει την προσωρινή τους παύση, καθώς και να εισηγείται προς το αρμόδιο όργανο την οριστική διαγραφή τους, όταν διαπιστώνεται πλημμελής ή εκπρόθεσμη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,

δ. διενεργεί ελέγχους στις εκθέσεις αξιολόγησης ή ελέγχου που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα,

ε. συντάσσει Οδηγό Διαχείρισης των Μητρώων, ο οποίος περιλαμβάνει τα σχετικά με τα προσόντα και την αξιολόγηση των εγγεγραμμένων σε αυτά.

2. Η Επιτροπή, στο τέλος κάθε έτους, υποβάλλει έκθεση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών εφαρμογής του αναπτυξιακού νόμου, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωσή τους.

3. Οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες λειτουργίας της Επιτροπής εξειδικεύονται στην απόφαση σύστασής της.

Άρθρο 122

Γνωμοδοτική Επιτροπή

1. Σε κάθε φορέα της παρ. 3 του άρθρου 17 συστήνεται, με απόφασή του, Γνωμοδοτική Επιτροπή.

2. Στην απόφαση σύστασης ορίζονται η σύνθεση της Επιτροπής, ειδικές περιπτώσεις σχετικά με την έκδοση αποφάσεων τροποποιήσεων, ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων, για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας της. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής με δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15). Τα μέλη αυτά προέρχονται από στελέχη των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, συναρμόδιων υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων με εμπειρία σε θέματα του παρόντος νόμου, καθώς και από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και ειδικούς σε θέματα επενδύσεων. Η θητεία τους ορίζεται διετής.

Στις Επιτροπές συμμετέχει ο Νομικός Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους του οικείου φορέα, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

3. Έργο της Επιτροπής είναι η γνωμοδότηση για την έκδοση αποφάσεων ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και ο τρόπος συμ-

μόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους: ν. 3908/2011 (Α' 8), ν. 3299/2004 (Α' 261), ν. 2601/1998 (Α' 81) και ν. 1892/1990 (Α' 101).

4. Με απόφαση των ιδίων αρμόδιων οργάνων, η οποία αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται η Γνωμοδοτική Επιτροπή.

Άρθρο 123

Επιτροπή Αξιολόγησης Τροποποιήσεων Αποφάσεων Υπαγωγής

1. Συστήνεται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Επιτροπή Αξιολόγησης Τροποποιήσεων Αποφάσεων Υπαγωγής, που αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη για την εξέταση:

α. αιτημάτων τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του παρόντος, καθώς και στους: ν. 4399/2016 (Α' 117), ν. 3908/2011 (Α' 8) και ν. 3299/2004 (Α' 261),

β. πορισμάτων ελεγκτικών υπηρεσιών, και

γ. επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης υποχρεώσεων φορέων επενδύσεων.

Στην απόφαση σύστασης της Επιτροπής, ορίζονται η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών, οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας της.

Τα μέλη της Επιτροπής δύναται να προέρχονται από όλες τις υπηρεσίες των αρμοδίων φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπηρεσιών των ανωτέρω φορέων.

Η Επιτροπή, για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της, μπορεί να ορίζει εισηγητές που προέρχονται από την αρμόδια υπηρεσία.

2. Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Για τις αποζημιώσεις των μελών των Επιτροπών Αξιολόγησης Τροποποιήσεων Αποφάσεων Υπαγωγής ισχύουν αναλόγως τα οριζόμενα στο άρθρο 124 για τα μέλη της Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών.

Άρθρο 124

Αποζημιώσεις μελών Επιτροπών

Για τις αποζημιώσεις της παρ. 16 του άρθρου 129 εφαρμόζονται και στον παρόντα νόμο οι παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 80, και τα δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφια της παρ. 17 του άρθρου 85 του ν. 4399/2016 (Α' 117).

Άρθρο 125

Υποχρέωση μελών επιτροπών υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης

Για τα μέλη των επιτροπών των άρθρων 118, 119, 121, 122 και 123 και των οργάνων ελέγχου του άρθρου 120, εφαρμόζονται τα άρθρα 1 έως 3 του ν. 3213/2003 (Α' 309) ως προς την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ
ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Άρθρο 126

**Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού
Συστήματος του Αναπτυξιακού νόμου (Π.Σ.-Αν)**

1. Για την υποστήριξη της εφαρμογής των καθεστώτων του παρόντος λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν), το οποίο διαλειτουργεί με το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), η λειτουργία του οποίου διέπεται από τον ν. 4314/2014 (Α' 265).

Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα, διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.-Αν), με εξαίρεση το καθεστώς για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση που υλοποιείται μέσω Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.).

Το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) εξακολουθεί να λειτουργεί στο πλαίσιο της εφαρμογής των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων.

Τα Πληροφοριακά Συστήματα της παρούσας είναι προσβάσιμα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ).

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται, κατ' εξαίρεση, να μην διενεργούνται διαδικασίες μέσω Π.Σ.-Αν που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, μέχρι να ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους. Με όμοια απόφαση διαπιστώνεται η λειτουργικότητά τους κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο άρθρο 126. Ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί μέχρι να καταστούν οι αντίστοιχες διαδικασίες λειτουργικές, λαμβάνονται υπόψη για τις περαιτέρω διαδικασίες που προβλέπονται στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος.

3. Για όσα καθεστώτα του παρόντος νόμου δεν υποβάλλονται είκοσι (20) τουλάχιστον αιτήματα, δεν είναι υποχρεωτική η διενέργεια πράξεων υλοποίησης και ολοκλήρωσης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακού νόμου (Π.Σ.-Αν).

4. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης της πορείας των αιτημάτων τους μέσω του Π.Σ.-Αν.

Άρθρο 127

Όροι δημοσιότητας

1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου έχει εφαρμογή το άρθρο 9 του Γ.Α.Κ..

2. Κάθε πληροφορία που αφορά στην εφαρμογή των καθεστώτων του παρόντος αναρτάται σε ιστοσελίδα, ο διαδικτυακός τόπος της οποίας ανακοινώνεται μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι ανακοινώσεις, οι προσκλήσεις και οι εν γένει ενημερωτικές αναρτήσεις των υπηρεσιών στην ιστοσελίδα αυτή επέχουν θέση δημοσίευσης.

Άρθρο 128

Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων

Οι αρμόδιες υπηρεσίες εφαρμογής του παρόντος νόμου, υπό τον συντονισμό και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), συλλέγουν, επεξεργάζονται και αναλύουν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενισχυόμενων επενδύσεων και συντάσσουν αναφορές σε ετήσια βάση, οι οποίες περιλαμβάνουν, ιδίως, στοιχεία σχετικά με τους πόρους που διατέθηκαν, τις επενδύσεις που ενισχύθηκαν, τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ανά κλάδο και περιφέρεια, τα αποτελέσματα των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις που τις λαμβάνουν, την επίδρασή τους στην ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις τόσο στον Τακτικό Προϋπολογισμό, όσο και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων υποβάλλει, το πρώτο τρίμηνο εκάστου έτους, στη Βουλή των Ελλήνων σχετική έκθεση απολογισμού για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και των προγενέστερων αναπτυξιακών νόμων.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 129

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τυχόν συναρμόδιων Υπουργών δύναται να υπάγονται στον παρόντα νόμο και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις με βάση άλλες κανονιστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν εξειδίκευσης των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και οι περιορισμοί των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2, 3 και 4 του Παραρτήματος Α.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 10 του Παραρτήματος Β, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να ανατίθεται στον Ενδιάμεσο Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων υπό όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζονται τα δικαιολογητικά για την πραγματοποίηση ελέγχων των επενδύσεων που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β΄.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 24.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών εξειδικεύονται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για κάθε φορολογικό έτος, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χρήση του φορολογικού οφέλους, το περιεχόμενο της Δήλωσης Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) της περ. ιβ' της παρ. 3 του άρθρου 25, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 24.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την καταβολή της επιχορήγησης, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης των καθεστώτων ενισχύσεων του Μέρους Β'.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την παρακολούθηση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 26.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών δύνανται να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραβόλων του άρθρου 27.

11. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται η διαδικασία ανάκλησης των αποφάσεων υπαγωγής ή και ανάκτησης ενισχύσεων, ο τρόπος επιβολής προστίμου και είσπραξής του, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 28.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, την καταβολή των οφειλόμενων φόρων, τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 28.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα), βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι του άρθρου 120, σύμφωνα με τον ν. 4449/2017 (Α' 7).

14. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται τα συγκεκριμένα αντικείμενα ελέγχου σχετικά με την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας, σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και κάθε αναγκαίο ειδικότερο ζήτημα για τη ρύθμιση των θεμάτων της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120.

15. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται ο τρόπος, οι κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων και η διαδικασία άσκησης του δειγματοληπτικού ελέγχου, τα όρια ελέγχου επενδύσεων για κάθε επιτροπή, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου της παρ. 2 του άρθρου 120.

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών του Μητρώου του άρθρου 117, των Επιτροπών των άρθρων 118, 119, 121, 122 και 123 και των οργάνων ελέγχου του άρθρου 120.

17. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να προκηρυχθεί, κατ' εξαίρεση, καθεστώς στον τομέα της ναυπηγίας, κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

18. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων των ΚΑΔ -86- και -87-, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή τους.

Άρθρο 130

Μεταβατικές διατάξεις

1. Επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στους ν. 4399/2016 (Α' 117), ν. 3908/2011 (Α' 8), ν. 3299/2004 (Α' 261), ν. 2601/1998 (Α' 81) και ν. 1892/1990 (Α' 101) εξακολουθούν να διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των προβλεπόμενων διαδικασιών ελέγχου, ολοκλήρωσης, καταβολής ενισχύσεων και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των επενδυτικών σχεδίων των παραπάνω νόμων αξιοποιούνται, όπου απαιτείται, τα θεσμικά όργανα του Μέρους Γ'.

Αρμόδιοι φορείς τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής, ελέγχου, ολοκλήρωσης επενδύσεων, καταβολής ενισχύσεων και παρακολούθησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων είναι οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων και έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων των ανωτέρω νόμων.

2. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016 και για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής ή απόρριψης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, εξετάζονται σύμφωνα με τον ν. 4399/2016 και το οικείο καθεστώς ενίσχυσης αυτού.

Στην περιπτώσεις που μετά από την 1η Ιανουαρίου 2022 εκδίδονται αποφάσεις υπαγωγής και μόνο εφόσον το ύψος ενίσχυσής τους υπερβαίνει τα όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2022 - 2027, πραγματοποιείται η προσαρμογή στα νέα όρια.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν ήδη υποβληθεί έως την δημοσίευση του παρόντος στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι κανονιστικές αποφάσεις που ισχύουν για την υλοποίησή τους και αφορούν στις διαδικασίες ελέγχου, ολοκλήρωσης και καταβολής των ενισχύσεων.

4. Η παρ. 35 του άρθρου 6 του ν. 2601/1998 (Α' 81) αναφορικά με τις προϋποθέσεις, τους περιορισμούς και τους όρους για την εφαρμογή των ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της Χώρας σε περιπτώσεις αγοράς ή χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καινούργιου και σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 3299/2004 (Α' 261), την παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3908/2011 (Α' 8) και την παρ. 4 του άρθρου 85 του ν. 4399/2016 (Α' 117) εξακολουθεί να ισχύει.

5. Η υπ' αριθμ. 43965/30.11.1994 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Τουρισμού αναφορικά με τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων που περιλαμβάνονται στις επεν-

δύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των ξενοδοχειακών μονάδων, για την υπαγωγή τους στον ν. 1892/1990 (Β' 922), διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 90 του παρόντος.

6. Η υπ' αριθμ. 58692/5.8.1998 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 870) αναφορικά με το είδος και την έκταση των έργων που πρέπει να περιλαμβάνονται στα επενδυτικά προγράμματα ή και προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) εξοπλισμού για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τάξης Γ' και ανώτερης, για να θεωρείται ο εκσυγχρονισμός αυτός ως ολοκληρωμένης μορφής και να είναι δυνατή η εφαρμογή των ενισχύσεων του ν. 2601/1998, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 90 του παρόντος.

7α. Η υπ' αριθμ. 108621/17.10.2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3410), αναφορικά με τον καθορισμό ειδικών όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και περιορισμών για την υπαγωγή σε καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016, επενδυτικών σχεδίων του τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στο σημείο 10 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014, αποκλειστικά για τις περιπτώσεις στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 71 του παρόντος.

7β. Η υπ' αριθμ. 129229/24.11.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4122) αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016, και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε θέματος σχετικού με την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια του τομέα αυτού, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71 του παρόντος.

7γ. Η υπ' αριθμ. 86642/28.8.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3539), αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), καθώς και των μεγάλων επιχειρήσεων, που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016, για τα οποία το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανά επενδυτικό σχέδιο και ανά επιχείρηση υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε θέματος σχετικού με την παροχή των ενισχύσεων σε αυτά τα επενδυτικά

σχέδια, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71 του παρόντος.

8. Η υπ' αριθμ. 135056/16.12.2016 κοινή απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 4155), αναφορικά με τον καθορισμό της διαδικασίας, των δικαιολογητικών και κάθε άλλου θέματος σχετικού με τη χορήγηση προκαταβολής για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 3908/2011, η οποία σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4399/2016 εφαρμόζεται αναλόγως στον ν. 4399/2016 δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 83 του ν. 4582/2018 (Α' 208), διατηρείται σε ισχύ, μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 2α του άρθρου 24 του παρόντος.

9. Η απόφαση της παρ. 13 του άρθρου 21 του παρόντος εφαρμόζεται και για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων των ν. 4399/2016, 3908/2011, 3299/2004 και 2601/1998. Με την έκδοση της απόφασης αυτής, καταργείται η υπ' αριθμ. 2106/31.1.2013 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών και Δικτύων (Β' 183).

10. Η υπ' αριθμ. 61239/15.6.2020 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 2471), αναφορικά με την εφαρμογή της ενίσχυσης φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 4399/2016, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24 του παρόντος.

11. Η υπ' αριθμ. 76008/22.12.2014 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Β' 3653) αναφορικά με τον έλεγχο της τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων επιχειρήσεων των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στους επενδυτικούς νόμους εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 26 του παρόντος.

12. Η υπ' αριθμ. 47718/8.11.2011 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 2669), αναφορικά με τον καθορισμό της διαδικασίας και του τρόπου επέλευσης των συνεπειών για τις περιπτώσεις μη τήρησης των υποχρεώσεων ως προς τις θέσεις απασχόλησης των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στον ν. 3299/2004, εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 28 του παρόντος.

13. Η περ. η' της παρ. 1 του άρθρου 25 του παρόντος για την υποβολή έκθεσης ορκωτού ελεγκτή στα επενδυτικά σχέδια άνω των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ εφαρμόζεται και για τα επενδυτικά σχέδια των ν. 4399/2016, ν. 3908/2011 και ν. 3299/2004.

14. Ως προς τη σύσταση της Επιτροπής Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων του άρθρου 118, εφαρμόζεται η υπ' αριθμ. 90280/18.8.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 2981), έως την έκδοση νέας απόφασης.

15. Για την εφαρμογή της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 120, όσον αφορά στη σύσταση των οργάνων ελέγχου, εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αριθμ. 118699/31.10.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 3929), έως την έκδοση της απόφασης της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 120.

16. Η υπ' αριθμ. 134020/23.12.2019 (Β' 4767) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων διατηρείται σε ισχύ έως την έκδοση της κοινής απόφασης του τελευταίου εδαφίου της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 του παρόντος.

17. Η υπ' αριθμ. 133829/23.12.2019 (Β' 4789) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων διατηρείται σε ισχύ έως την έκδοση της κοινής απόφασης της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 του παρόντος.

18. Για την εφαρμογή του άρθρου 121 εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αριθμ. 122368/16.11.2016 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 3800) για τη σύσταση Επιτροπής για τη Διαχείριση του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) και του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του π.δ. 33/2011 (Α' 83), και τον έλεγχο των σχετικών διαδικασιών.

19. Έως την έκδοση της προβλεπόμενης στην παρ. 1 του άρθρου 124 κανονιστικής απόφασης διατηρείται σε ισχύ η υπ' αριθμ. 26226/3.3.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών (Υ.Ο.Δ.Δ. 117).

ΜΕΡΟΣ Ε' **ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ** **ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Άρθρο 131 **Επέκταση χρηματοδοτικής μίσθωσης στους** **ιδιώτες - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 1** **του ν. 1665/1986**

Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 του ν. 1665/1986 (Α' 194) τροποποιούνται ως προς α) τη διαγραφή στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 των λέξεων «που προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση του αντισυμβαλλόμενου», β) τη διαγραφή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 και οι παρ. 1 και 2 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. Με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης ο κατά την παρ. 1 του άρθρου 2 εκμισθωτής υποχρεούται να παραχωρεί έναντι μισθώματος τη χρήση πράγματος, κινητού ή ακινήτου, ή και των δύο μαζί, παρέχοντας στον αντισυμβαλλόμενο του συγχρόνως το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο. Οι συμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να ορίσουν ότι το δικαίωμα αγοράς μπορεί να ασκηθεί και πριν από τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης.

2. Αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να είναι κινητό ή ακίνητο που αγόρασε προηγουμένως ο εκμισθωτής από τον μισθωτή.»

Άρθρο 132 **Αποζημίωση για εργασία καθ' υπέρβαση** **του υποχρεωτικού ωραρίου και για εργασία** **προς συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου** **του προσωπικού των οργάνων ελέγχου** **της Διυπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς** **(ΔΙ.Μ.Ε.Α.) - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 20** **ν. 4354/2015**

1. Στο τέλος της περ. α' της παρ. 2 του Μέρους Α' του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 (Α' 176), προστίθεται νέο εδάφιο και η περ. α' της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Οι ώρες της απασχόλησης καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου ορίζονται ανά εξαμήνο, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα αυξομείωσης μεταξύ των δύο (2) εξαμήνων μέσα στο έτος, ως εξής:

α. Απογευματινή υπερωριακή εργασία

Για απογευματινή υπερωριακή εργασία μέχρι εκατόν είκοσι (120) ανά υπάλληλο.

Για τα πληρώματα ασθενοφόρων του Ε.Κ.Α.Β. οι ως άνω ώρες ορίζονται μέχρι διακόσιες (200) ανά υπάλληλο. Για το προσωπικό των οργάνων ελέγχου της Διυπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς (ΔΙ.Μ.Ε.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία λειτουργεί, βάσει νόμου, σε εικοσιτετράωρη βάση, οι ως άνω ώρες ορίζονται, ειδικά για το έτος 2022, μέχρι εκατόν ογδόντα (180) ώρες ανά υπάλληλο.»

2. Στο τέλος της περ. β' της παρ. 2 του Μέρους Α' του άρθρου 20 του ν. 4354/2015, προστίθεται νέο εδάφιο και η περ. β' της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«β. Υπερωριακή εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες ή κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες.

Για υπερωριακή εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες ή κατά τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, για υπαλλήλους που ανήκουν σε υπηρεσίες που λειτουργούν, βάσει νόμου είτε όλες τις ημέρες του μήνα είτε σε δωδεκάωρη ή εικοσιτετράωρη βάση, μέχρι ενενήντα έξι (96) ώρες για τις νυκτερινές και μέχρι ενενήντα έξι (96) ώρες για τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, ανά υπάλληλο.

Για το προσωπικό των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού που ανήκει σε υπηρεσίες καθαριότητας, οι οποίες λειτουργούν, βάσει νόμου, σε εικοσιτετράωρη βάση, οι ως άνω ώρες ορίζονται μέχρι εκατόν ογδόντα (180) αντίστοιχα ανά υπάλληλο. Για το προσωπικό των οργάνων ελέγχου της Διυπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς (ΔΙ.Μ.Ε.Α.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία λειτουργεί, βάσει νόμου, σε εικοσιτετράωρη βάση, οι ως άνω ώρες ορίζονται, ειδικά για το έτος 2022, μέχρι εκατόν πενήντα (150) ώρες για τις νυκτερινές και μέχρι εκατόν είκοσι (120) ώρες για τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες, ανά υπάλληλο.»

Άρθρο 133 **Λειτουργία γενικών αποθηκών** **του ν.δ. 3077/1954**

Κατά την αληθή έννοια των άρθρων 48ΣΤ και 48Ζ του ν. 4442/2016 (Α' 230), στο πεδίο εφαρμογής τους δεν υπάγονται οι γενικές αποθήκες, για την ίδρυση, λειτουργία, επέκταση και παράταση διάρκειας λειτουργίας των οποίων εφαρμόζονται αποκλειστικά τα άρθρα 3, 4, 14 και 18 του ν.δ. 3077/1954 (Α' 243).

Άρθρο 134 **Πωλητές που δραστηριοποιούνται σε** **βραχυχρόνιες αγορές υπαίθριου εμπορίου -** **Τροποποίηση άρθρου 37 ν. 4849/2021**

Στην παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4849/2021 (Α' 207), τροποποιείται η περ. β', με τη διαγραφή της φράσης «έως και τέσσερις (4) ημέρες την εβδομάδα» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Για την απόδοση θέσεων πωλητών σε βραχυχρόνια αγορά εκδίδεται από τον οικείο φορέα λειτουργίας προκήρυξη εκτός από την περίπτωση της αγοράς ρακοσυλλεκτών. Οι θέσεις αποδίδονται στις κατηγορίες των πωλητών της παρ. 1 με την ακόλουθη ποσόστωση:

α) το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των θέσεων στους κατόχους βεβαίωσης δραστηριοποίησης ετήσιας διάρκειας στις βραχυχρόνιες αγορές,

β) το δέκα τοις εκατό (10%) των θέσεων στους κατόχους άδειας παραγωγού πωλητή και επαγγελματία πωλητή που δραστηριοποιούνται στις λαϊκές αγορές,

γ) το δέκα τοις εκατό (10%) των θέσεων στους κατόχους άδειας δραστηριοποίησης στο στάσιμο ή στο πλανόδιο εμπόριο και

δ) το πέντε τοις εκατό (5%) των θέσεων στους κατόχους άδειας χειροτέχνη καλλιτέχνη.».

Άρθρο 135

Παραχώρηση κατά χρήση του γηπέδου ποδοσφαίρου του Τομέα Α' της Περιοχής Ανάπλασης II στον Βοτανικό - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 45 ν. 4809/2021

Το πρώτο και τρίτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 45 του ν. 4809/2021 (Α' 102) τροποποιούνται ως προς το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί των εσόδων από τα εισιτήρια και την εκμετάλλευση των διαφημιστικών χώρων του γηπέδου καταβάλλεται στο σωματείο, για την εξυπηρέτηση των εξόδων συντήρησης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων, για χρονικό διάστημα σαράντα εννέα (49) ετών από την έναρξη της παραχώρησης σε αυτό, λόγω της απομάκρυνσης των εγκαταστάσεων του σωματείου από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, με σκοπό την εφαρμογή του προγράμματος «Διπλή Ανάπλαση» και τη δημιουργία υπερτοπικού πόλου πρασίνου, μη εφαρμοζόμενων των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 56 και του δεύτερου και τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 67 του ν. 2725/1999 (Α' 121). Μετά την πάροδο του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, το ως άνω ποσοστό αποδίδεται στον Δήμο Αθηναίων, ο οποίος αναλαμβάνει τη συντήρηση του γηπέδου. Το ως άνω χρονικό διάστημα των σαράντα εννέα (49) ετών δύναται να παρατείνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού.».

Άρθρο 136

Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) - Τροποποίηση άρθρου 6 ν. 4872/2021

Η παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4872/2021 (Α' 247) τροποποιείται, προκειμένου να αποσαφηνισθούν οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) σε σχέση με αυτές της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ-ΔΑΜ και των λοιπών Διαχειριστικών Αρχών ΕΣΠΑ 2021-2027, και διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 5, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού Χρηματοδότησης είναι:

α) Ο κεντρικός σχεδιασμός και ο προγραμματισμός των πολιτικών ΔΑΜ, στο πλαίσιο της κατάρτισης και υλοποίησης του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ).

β) Ο σχεδιασμός και η αναθεώρηση των υποκείμενων Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ - ΔΑΜ.

γ) Ο συντονισμός της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων για τον σκοπό αυτόν εθνικών ή ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης, πλην του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) εντός του ΕΣΠΑ 2021-2027.

δ) Η συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ-ΔΑΜ, τις υπηρεσίες και τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου, καθώς και τους κατά περίπτωση κοινωνικούς εταίρους, για τον σχεδιασμό και την εξειδίκευση των σχετικών πολιτικών, την αποτύπωση και ιεράρχηση των αναγκών τους και τη σύνταξη του σχετικού Σχεδίου για τη ΔΑΜ.

ε) Η υποστήριξη των λοιπών υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων στην παρακολούθηση και αναθεώρηση του σχετικού Σχεδίου για τη ΔΑΜ.

στ) Η παρακολούθηση της προόδου και της εξέλιξης των έργων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Πράσινο Ταμείο και άλλα προγράμματα και Ταμεία που σχετίζονται με τους τομείς πολιτικής της ΔΑΜ, προκειμένου να εντοπίσει και να εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση των δράσεων αυτών.

ζ) Η παρακολούθηση των εθνικών και διεθνών εξελίξεων στους τομείς πολιτικής της ΔΑΜ, καθώς και το σχετικό εθνικό και ενωσιακό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε τεχνικές συναντήσεις παρακολούθησης προόδου των εθνικών αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με θέματα εφαρμογής του ΣΔΑΜ, της ενημέρωσης των λοιπών οργανικών μονάδων, όπου τούτο κρίνεται απαραίτητο και της συνεργασίας με τη Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης για την τήρηση των σχετικών αρχείων.

η) Η συμμετοχή στη διαμόρφωση του περιεχομένου των προσκλήσεων για δράσεις που εμπίπτουν στις πολιτικές του Υπουργείου για τη ΔΑΜ, και στην παρακολούθηση των αποτελεσμάτων υλοποίησης των αντίστοιχων προσκλήσεων.

θ) Η παρακολούθηση της συνολικής προόδου των συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων του ΣΔΑΜ, σε συνεργασία με τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές για την υιοθέτηση μέτρων αντιμετώπισης προβλημάτων, όπου απαιτείται, της προόδου επίτευξης των δεικτών των πράξεων αυτών, που συμβάλλουν στους στόχους του αντίστοιχου Επιχειρησιακού Προγράμματος και η σύνταξη περιοδικών εκθέσεων προόδου, στις οποίες περιλαμβάνονται και μέτρα αντιμετώπισης τυχόν προβλημάτων.

ι) Η υποστήριξη των λοιπών υπηρεσιών και των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατά τον σχεδιασμό πράξεων ή δράσεων που εναρμονίζονται με το ΣΔΑΜ.

κ) Ο συντονισμός της επικοινωνίας της Ειδικής Υπηρεσίας με τους τοπικούς φορείς, που εμπλέκονται στην υλοποίηση του ΣΔΑΜ.

κα) Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Προγράμματος του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που συνδέεται με τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση.

κβ) Η οργάνωση και παρακολούθηση της διαδικασίας χαρακτηρισμού των Έργων ΔΑΜ.».

Άρθρο 137

Επικούρηση της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ - Τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 4872/2021

Η παρ. 5 του άρθρου 13 του ν. 4872/2021 (Α' 247) τροποποιείται ως προς την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία επικουρεί την Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, και το άρθρο 13 διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«5. Η λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ επικουρείται από τη Γενική Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.».

Άρθρο 138

Ειδική ρύθμιση για τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας - Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4864/2021

Η περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4864/2021 (Α' 237) τροποποιείται με την κατάργηση του ορίου του προϋπολογισμού της επένδυσης για τις Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας της περ. γ' της παρ. 1 και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Επενδύσεις σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χαρακτηρίζονται ως «Στρατηγικές Επενδύσεις» των περ. α), β), γ) και δ) της παρ. 1, εφόσον, σωρευτικά με τις επιμέρους προϋποθέσεις εκάστης των περιπτώσεων της παρ. 1, πληρούν και τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Εμπίπτουν σε μια από τις κάτωθι κατηγορίες:

αα) Συστήματα που συνδυάζουν σταθμό ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. και σύστημα παραγωγής «πράσινου» υδρογόνου, εφόσον η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παραγωγή υδρογόνου.

αβ) Εγκαταστάσεις θαλάσσιων αιολικών ή/και πλωτών φωτοβολταϊκών πάρκων.

αγ) Έργα Α.Π.Ε. που διασυνδέουν περιοχές της Επικράτειας που δεν έχουν διασυνδεθεί και δεν προβλέπεται να διασυνδεθούν με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας μέσω υποβρύχιου καλωδίου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο, κατά την αίτηση υπαγωγής, Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Δ.Π.Α.) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Σ.Μ.Η.Ε.).

αδ) Έργα Α.Π.Ε. πλήρως ελεγχόμενης ηλεκτροπαραγωγής σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 2 του ν. 4414/2016 (Α' 149).

αε) Συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.

β) Έχουν προϋπολογισμό κατ' ελάχιστον εβδομήντα πέντε εκατομμύρια (75.000.000) ευρώ, πλην των Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας της περ. γ' της παρ. 1 για τις οποίες δεν απαιτείται όριο προϋπολογισμού.

Τα έργα Α.Π.Ε. της υποπερ. αε) της περ. α) μπορούν να ενταχθούν αποκλειστικά στην κατηγορία της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 2 ως «Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας» και να λάβουν τα παρεχόμενα στην κατηγορία αυτή κίνητρα, εφόσον έχουν υποβληθεί οι σχετικές αιτήσεις μέχρι την 1η.11.2021.».

Άρθρο 139

Ορισμός των «Συμβάσεων» του ν. 4799/2021 - Τροποποίηση της περ. β' του άρθρου 126 του ν. 4799/2021

Η περ. β' του άρθρου 126 του ν. 4799/2021 (Α' 78) τροποποιείται με την προσθήκη νέου τετάρτου εδαφίου και διαμορφώνεται ως εξής:

«β) Συμβάσεις: Όλες οι δημόσιες πολιτικές, δράσεις, σχέδια και έργα που περιλαμβάνονται ή μπορεί να εντάσσονται σε εθνικά, ενωσιακά ή διεθνή χρηματοδοτικά προγράμματα και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και προτεραιοτήτων του Προγράμματος, με αντικείμενο ιδίως την κατασκευή, προμήθεια, παροχή υπηρεσιών, μελέτη, εμπειρογνωμοσύνη και τεχνική βοήθεια. Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε σύμβασης πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, είναι δυνατόν να εντάσσονται στο Πρόγραμμα, συμβάσεις με προϋπολογισμό μικρότερο από το ποσό του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον αυτές έχουν εμβληματικό χαρακτήρα και υψηλή προστιθέμενη αξία για την εθνική ή και την τοπική οικονομία και κοινωνία. Στις συμβάσεις του Προγράμματος δεν περιλαμβάνονται, ανεξάρτητα από το ύψος του προϋπολογισμού τους και τον τρόπο χρηματοδότησής τους: α) οι συμβάσεις που υλοποιούνται μέσω Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα εντός των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027, και β) οι συμβάσεις για την υλοποίηση των οποίων, μέσω Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, ο δημόσιος φορέας υποβάλλει αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3389/2005 (Α' 232) απευθείας στη Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να παραπέμψει οποιαδήποτε εκ των συμβάσεων του προηγούμενου εδαφίου για έγκριση στην Κυβερνητική Επιτροπή Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, προκειμένου να ενταχθεί στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του παρόντος.

Στις συμβάσεις του Προγράμματος περιλαμβάνονται, ανεξάρτητα από το ύψος του προϋπολογισμού τους, και:

βα) το σύνολο ή μέρος των σχεδίων δράσης: i) των υφιστάμενων υπό δημοπράτηση και προς δημοπράτηση συμβάσεων παραχώρησης και ii) των έργων που αφορούν σε διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων που προβλέπονται στην υπ' αριθμ. 43/11.12.2019 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 200/12.12.2019),

όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο της υπ' αριθμ. 43/29.10.2020 Πράξης του (Α' 218/10.11.2020), καθώς και το σύνολο ή μέρος των σχεδίων δράσης που, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχουν υποβληθεί ή εγκριθεί από την Κυβερνητική Επιτροπή της ανωτέρω ΠΥΣ, ακόμη και αν δεν προβλέπονται από την ανωτέρω ΠΥΣ,

ββ) το σύνολο των συμβάσεων που εντάχθηκαν και χρηματοδοτούνται, συνολικά ή εν μέρει από πόρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης «Next Generation EU» και του εντασσόμενου σε αυτόν Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας (Recovery & Resilience Facility -Ταμείο Ανάκαμψης),

βγ) το σύνολο των συμβάσεων που εντάχθηκαν και χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται με πόρους που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ο προϋπολογισμός κάθε σύμβασης υπερβαίνει το ποσό των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ.»

Άρθρο 140

Έγκριση της υλοποίησης των συμβάσεων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας μέσω ΣΔΙΤ - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 127 του ν. 4799/2021

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 127 του ν. 4799/2021 (Α' 78) τροποποιείται με την προσθήκη επιφύλαξης και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Με την επιφύλαξη του τέταρτου εδαφίου της περ. β' του άρθρου 126, για την έγκριση της υλοποίησης των συμβάσεων του Προγράμματος μέσω Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, η αρμοδιότητα της Διυπουργικής Επιτροπής Σ.Δ.Ι.Τ. (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.) που προβλέπεται στην περ. α' του άρθρου 3 του ν. 3389/2005 (Α' 232), ασκείται από την Κυβερνητική Επιτροπή του παρόντος. Οι αρμοδιότητες των περ. β', γ' και δ' του ίδιου άρθρου του ν. 3389/2005, σε ό,τι αφορά τα έργα του Προγράμματος, ασκούνται από τη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. ή από την Κυβερνητική Επιτροπή. Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης της Κυβερνητικής Επιτροπής του παρόντος, επέρχονται οι συνέπειες του άρθρου 5 του ν. 3389/2005 και για την υλοποίηση εν γένει των έργων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις του ίδιου νόμου. Ανάκληση της απόφασης σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 3 του ίδιου ανωτέρω άρθρου επέρχεται μόνο με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής του παρόντος.»

Άρθρο 141

Συγκρότηση της Διυπουργικής Επιτροπής Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.)

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 του ν. 3389/2005 (Α' 232) τροποποιείται με την προσθήκη του Υπουργού Επικρατείας, αρμοδίου για την επιχειρησιακή υποστήριξη του Πρωθυπουργού κατά τον εφαρμοσμένο προγραμματισμό των δημοσίων πολιτικών και το πρώτο εδάφιο διαμορφώνεται ως εξής:

«Η Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. αποτελείται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τον Υπουργό Οικονομικών, τον Υπουρ-

γό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και τον Υπουργό Επικρατείας, αρμόδιο για την επιχειρησιακή υποστήριξη του Πρωθυπουργού κατά τον εφαρμοσμένο προγραμματισμό των δημοσίων πολιτικών, ως τακτικά μέλη με τους νόμιμους αναπληρωτές τους και τον Υπουργό ή τους Υπουργούς που εποπτεύουν καθέναν από τους Δημόσιους Φορείς, οι οποίοι προβλέπεται να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη ή και να συμβληθούν στη Σύμβαση Σύμπραξης ως ή και στα Παρεπόμενα Σύμφωνα, ως έκτακτα μέλη, ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.»

Άρθρο 142

Ίδια συμμετοχή φορέων επενδυτικών σχεδίων με μορφή ατομικών επιχειρήσεων

Στην παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4399/2016 (Α' 117), προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι φορείς, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, οφείλουν, πλέον των οριζόμενων στο άρθρο 6, να τηρούν από το χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Γ' κατηγορίας) ή απλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Β' κατηγορίας) για επενδυτικά σχέδια των οποίων το επιλέξιμο κόστος δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μεγεθών, που σχετίζονται με την υλοποίηση του σχεδίου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής. Ειδικά οι ατομικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας, σε ιδιαίτερο χώρο του Βιβλίου Εσόδων - Εξόδων καταχωρούν το καταβληθέν κεφάλαιο που αποτελεί την ίδια συμμετοχή της επιχείρησης στο χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου, κατά τη σύσταση και τις αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου που πραγματοποιούνται έως το πέρας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Στις αποφάσεις προκήρυξης μπορεί να ορίζονται πρόσθετα λογιστικά βιβλία και άλλες υποχρεώσεις, που οφείλουν να τηρούν οι φορείς επενδυτικών σχεδίων με απλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Β' κατηγορίας), καθώς και περιπτώσεις, στις οποίες οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων πρέπει να τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Γ' κατηγορίας), πριν από την υποβολή αίτησης υπαγωγής.»

Άρθρο 143

Δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με εξωτερικούς χρηματοοικονομικούς, νομικούς, επιστημονικούς ή τεχνικούς συμβούλους για την υλοποίηση της ανάπτυξης της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε.»

1. Κατ' εφαρμογή του π.δ. 92/2020 (Α' 217), με το οποίο ανατίθεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων η αρμοδιότητα συντονισμού των ενεργειών για την ανάπτυξη της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε.» (Ε.Α.Β. Α.Ε.) και των σχετικών επενδυτικών συμφωνιών, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται, για την υποστήριξη της αναπτυξιακής στρατηγικής της Ε.Α.Β., να συνάπτ,

είτε απευθείας είτε κατόπιν δημοσίευσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγησης των υποβληθεισών προσφορών, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ή έργου με χρηματοοικονομικούς, νομικούς, επιστημονικούς ή τεχνικούς συμβούλους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον ν. 4412/2016 (Α' 147).

2. Ο ανάδοχος της σύμβασης της παρ. 1 δικαιούται να έχει άμεση πρόσβαση, προς τον σκοπό χρήσεως και λήψεως αντιγράφων των αναγκαίων οικονομικών, λογιστικών, νομικών και λοιπών στοιχείων της επιχείρησης, όπως αυτά υποδεικνύονται από εξουσιοδοτημένο για τον σκοπό αυτόν όργανο της εταιρείας.

Άρθρο 144
Παράταση προθεσμίας τεχνικής
ανασυγκρότησης των
ναυπηγοεπισκευαστικών δραστηριοτήτων -
Τροποποίηση άρθρου 33 του ν. 4712/2020

Η παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4712/2020 (Α' 146) τροποποιείται, ως προς την προθεσμία ολοκλήρωσης της τεχνικής ανασυγκρότησης των ναυπηγοεπισκευαστικών δραστηριοτήτων, και διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η προθεσμία ολοκλήρωσης της τεχνικής ανασυγκρότησης των ναυπηγοεπισκευαστικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 3982/2011 παρατείνεται έως την 31η.12.2022.».

Άρθρο 145
Θεώρηση αδειών τεχνικών επαγγελματικών
δραστηριοτήτων

1. Για τις επαγγελματικές άδειες που έχουν εκδοθεί, αντικατασταθεί ή θεωρηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σύμφωνα με το π.δ. 112/2012 (Α' 197) για τις υδραυλικές εγκαταστάσεις, το π.δ. 113/2012 (Α' 198) για τον χειρισμό μηχανημάτων έργου, το π.δ. 114/2012 (Α' 199) για τις εγκαταστάσεις καύσης, το π.δ. 115/2012 (Α' 200) για τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις, το π.δ. 1/2013 (Α' 3) για τις ψυκτικές εγκαταστάσεις, καθώς και τις άδειες που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 511/1977 (Α' 162) και εμπύπτον στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 9 του π.δ. 114/2012, η προθεσμία θεώρησής τους, μετά την παρέλευση οκτώ (8) ετών, παρατείνεται κατά δύο (2) έτη.

2. Στις άδειες που έχουν εκδοθεί ή αντικατασταθεί βάσει του π.δ. 108/2013 (Α' 141) για τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, η προθεσμία απόδειξης της άσκησης του ελαχίστου ορίου επαγγελματικής δραστηριότητας μετά την παρέλευση οκτώ (8) ετών, παρατείνεται κατά δύο (2) έτη.

Άρθρο 146
Ρυθμίσεις θεμάτων Οργανισμού
Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1733/1987 (Α' 171) τροποποιείται ως προς το αρμόδιο όργανο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Το διοικητικό συμβούλιο του Ο.Β.Ι. και ο γενικός διευθυντής του, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τετραετή θητεία. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο και τον αντιπρό-

δρο μεταξύ των μελών του, καθώς και τον γενικό διευθυντή του Ο.Β.Ι.. Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ασκεί και χρέη γενικού διευθυντή του Ο.Β.Ι.. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και του γενικού διευθυντή του Ο.Β.Ι. μπορεί να ανανεώνεται.».

Άρθρο 147
Δωρεές Ελλήνων εγκατεστημένων
στην αλλοδαπή

Η περ. ζ' της ενότητας Γ' του άρθρου 43 του ν. 2961/2001 (Α' 266), ως προς τις απαλλαγές από τον φόρο δωρεάς, αντικαθίσταται ως εξής:

«ζ) Οι δωρεές κινητών περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται, κατά τον χρόνο της δωρεάς, στην αλλοδαπή, από Έλληνα υπήκοο, που είναι εγκατεστημένος στην αλλοδαπή για δέκα (10) τουλάχιστον συνεχόμενα έτη και, σε περίπτωση μετεγκατάστασής του στην Ελλάδα δεν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) ετών, εκτός αν η φορολογική αρχή αποδείξει ότι αυτά είχαν αποκτηθεί κατά τα τελευταία δώδεκα (12) έτη στην ημεδαπή.

Για τους Έλληνες υπηκόους, που είναι εγκατεστημένοι στην αλλοδαπή για είκοσι (20) τουλάχιστον συνεχόμενα έτη και δεν έχουν μετεγκατασταθεί κατά τον χρόνο της δωρεάς στην Ελλάδα, τα δωρούμενα κινητά περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται κατά τον χρόνο της δωρεάς στην αλλοδαπή.

Δεν περιλαμβάνονται στην απαλλαγή αυτή περιουσίες δημοσίων υπαλλήλων, στρατιωτικών και υπαλλήλων επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Ελλάδα, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εγκαταστάθηκαν στην αλλοδαπή λόγω της ιδιότητάς τους αυτής.».

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'
ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 148
«Ψηφιακή Μέριμνα II»

1. Είναι δυνατή η εκπόνηση προγράμματος για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού προσωπικού και των μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού - Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού, που απασχολείται σε δομές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω συστήματος επιταγών (Voucher) που θα διατεθούν στους δικαιούχους για την αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού, με τίτλο «Ψηφιακή Μέριμνα II», το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, βαρύνει τη Σ.Α.Τ.Α. 047 του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και θα υλοποιηθεί από την «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.».

2. Οι δικαιούχοι του άρθρου εικοστού τρίτου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 143), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4824/2021 (Α' 156), δύνανται να είναι δικαιούχοι και του προγράμματος της παρ. 1.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, τα κρι-

τήρια, οι δικαιούχοι, η διαδικασία, οι όροι, ο ειδικότερος χρόνος υλοποίησης του προγράμματος, τα αρμόδια για την υλοποίηση όργανα και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τη διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση, υλοποίηση, τη λειτουργία και την εκτέλεση του προγράμματος.

Άρθρο 149
Είδη παραβάσεων από τα ιδιωτικά σχολεία -
Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 41
του ν. 682/1977

Στην παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 682/1977 (Α' 244), περί των παραβάσεων των κείμενων διατάξεων για την ιδιωτική εκπαίδευση εκ μέρους των ιδιοκτητών σχολείων, των διευθυντών και του διδακτικού προσωπικού αυτών, προστίθεται περ. κδ) ως εξής:

«κδ) Παράβαση του άρθρου 2Α.».

Άρθρο 150
Ρυθμίσεις για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια
εκπαίδευση - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 54
ν. 4777/2021

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4777/2021 (Α' 25), περί των μεταβατικών διατάξεων του Μέρους Α' του νόμου αυτού, στο οποίο ρυθμίζονται θέματα για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τροποποιείται, ώστε η μεταβατική διάταξη να καταλαμβάνει και το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, και η παρ. 1 του άρθρου 54 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2021-2022 και 2022-2023, υποβάλλεται μόνο το μηχανογραφικό δελτίο της παρ. 1 του άρθρου 4Γ του ν. 4186/2013 (Α' 193) (μηχανογραφικό δελτίο πρώτης φάσης), όπως το άρθρο αυτό προστίθεται με το άρθρο 3 του παρόντος. Το μηχανογραφικό δελτίο του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται χωρίς τον περιορισμό των επιλογών που προβλέπεται στα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παρ. 1 του άρθρου 4Γ και την παρ. 5 του άρθρου 13 του ν. 4186/2013, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 5 του παρόντος.».

Άρθρο 151
Παράταση της προθεσμίας έκδοσης των
Οδηγών Χρηματοδότησης και Διαχείρισης -
Τροποποίηση άρθρου 130 ν. 4763/2020

Στο άρθρο 130 του ν. 4763/2020 (Α' 254), περί της προθεσμίας έκδοσης των Οδηγών Χρηματοδότησης και Διαχείρισης των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις: α) τροποποιείται το πρώτο εδάφιο, ώστε η προθεσμία να παρατείνεται από τη λήξη της έως την 30ή.6.2022, β) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφια, και το άρθρο 130 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 130
Παράταση προθεσμίας έκδοσης Οδηγού
Χρηματοδότησης και Διαχείρισης

Η προθεσμία έκδοσης των Οδηγών Χρηματοδότησης και Διαχείρισης του άρθρου 68 του ν. 4485/2017 (Α' 114) παρατείνεται από τη λήξη της έως την 30ή.06.2022

για όλους τους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.), τα ερευνητικά κέντρα, τα ινστιτούτα και τους τεχνολογικούς φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) που έχουν σχετική υποχρέωση. Έως την έκδοση των Οδηγών Χρηματοδότησης των Α.Ε.Ι., οι υφιστάμενοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος Οδηγού Χρηματοδότησης διατηρούνται σε ισχύ, κατά το μέρος που οι προβλεπόμενες σε αυτούς ρυθμίσεις δεν αντίκεινται στα άρθρα 50 έως 68 του ν. 4485/2017 (Α' 114). Με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών δύνανται να ρυθμίζονται ζητήματα που προβλέπονται στους εν λόγω Οδηγούς.».

Άρθρο 152
Ρυθμίσεις για την Εθνική Αρχή Ανώτατης
Εκπαίδευσης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 15
και παρ. 4 του άρθρου 59 ν. 4653/2020

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 4653/2020 (Α' 12), περί των συμφωνιών προγραμματικού σχεδιασμού των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, προστίθεται πέμπτο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Η εισήγηση του Α.Ε.Ι. για την προγραμματική συμφωνία υποβάλλεται από τον Πρύτανη, κατόπιν απόφασης του αρμόδιου συλλογικού οργάνου του Α.Ε.Ι., στο Ανώτατο Συμβούλιο της ΕΘ.Α.Α.Ε. μέχρι το τέλος Ιανουαρίου του έτους που προηγείται εκείνου από το οποίο αρχίζει η ισχύς της επόμενης προγραμματικής συμφωνίας. Ύστερα από διαπραγμάτευση του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘ.Α.Α.Ε. με το Α.Ε.Ι., κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, το πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και η συμμόρφωση του ιδρύματος προς τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης και πιστοποίησης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο, η συμφωνία εγκρίνεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά από εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘ.Α.Α.Ε., υπογράφεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Πρύτανη του Α.Ε.Ι. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η γνώμη της ΕΘ.Α.Α.Ε. αφορά στα θέματα της παραγράφου 1, ενώ, ως προς το οικονομικό σκέλος, η ΕΘ.Α.Α.Ε. εκφράζει γνώμη μόνο ως προς την κατανομή της συνολικής δημόσιας επιχορήγησης στα Α.Ε.Ι., σύμφωνα με το άρθρο 16, και όχι ως προς το συνολικό ύψος αυτής. Τα συμβαλλόμενα μέρη επανεξετάζουν τις συμφωνίες προγραμματικού σχεδιασμού και τις τροποποιούν αναλόγως, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος η προθεσμία του πρώτου εδαφίου δύναται να παραταθεί από τη λήξη της με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων.».

2. Στην παρ. 4 του άρθρου 59 του ν. 4653/2020, περί των μεταβατικών διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του νόμου αυτού, στο οποίο ρυθμίζονται θέματα για την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, προστίθεται τέταρτο εδάφιο και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Τα προγράμματα σπουδών που παρέχονται από τμήματα ή σχολές κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου υποβάλλονται σε διαδικασία πιστοποίησης, η οποία ολοκληρώνεται το αργότερο έως τις 31.12.2021. Μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία δεν επέρχονται για τα προγράμματα σπουδών του προηγούμενου εδαφίου οι επιπτώσεις που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο για τα μη πιστοποιημένα προγράμματα. Τα προηγούμενα εδάφια εφαρμόζονται και για τα προγράμματα σπουδών, τα οποία έχουν ιδρυθεί σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4009/2011 (Α' 195), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 περ. α' του άρθρου 70 του ν. 4610/2019 (Α' 70). Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων η προθεσμία του πρώτου εδαφίου δύναται να παραταθεί από τη λήξη της για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη.».

3. Οι παρ. 1 και 2 ισχύουν από την 31η.12.2021.

Άρθρο 153

Ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4258/2014

1. Στην περ. 7 της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4258/2014 (Α' 94) προστίθεται εξαίρεση από την υποχρέωση οριοθέτησης των υδατορευμάτων για τις δομές της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 4375/2016 (Α' 51) και η περ. 7 τροποποιείται ως ακολούθως:

«1.7. Για έργα και δραστηριότητες που εξυπηρετούν σκοπούς Εθνικής Άμυνας, για την κατασκευή δομών της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 4375/2016 (Α' 51) και τα συνοδά αυτών έργα όπως, ενδεικτικά, οδοί πρόσβασης, εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων, καθώς και έργα ή δραστηριότητες που απαιτούνται για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011.».

2. Για τα έργα και τις δραστηριότητες του πεδίου εφαρμογής της υπ' αριθμ. 170613/2013 (Β' 2505) κοινής υπουργικής απόφασης, που κατατάσσονται στην υποομάδα «Έργα οδοποιίας» της 1ης ομάδας «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών» του Παραρτήματος Ι της υπουργικής απόφασης 1958/2012 (Β' 21), τα οποία αποτελούν συνοδά έργα εγκατάστασης δομών της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 4375/2016, αρμόδια για την υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις είναι η Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Όπου στην ως άνω, υπ' αριθμ. 170613/2013 κοινή υπουργική απόφαση αναφέρεται η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.Σ.) της οικείας Περιφέρειας, σε θέματα έργων και δραστηριοτήτων του προηγούμενου εδαφίου, νοείται εφεξής η Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

3. Πράξεις παραχώρησης ακινήτων του Δημοσίου, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, στα οποία έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν δομές της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 4375/2016, που έχουν λήξει ή θα λήξουν, παρατείνονται αυτοδικαίως έως την 31η Δεκεμβρίου 2022.

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 154

Παραρτήματα Α' και Β'

Προσαρτώνται στον παρόντα νόμο και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα αυτού τα Παραρτήματα Α' και Β'.

Άρθρο 155

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου και των Παραρτημάτων του αρχίζει με τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ

ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας, με την επιφύλαξη των παρ. 2, 3 και 4.

2. Δεν υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια : Α. Με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 651/2014:

α) Στον τομέα του χάλυβα, όπως ορίζεται στο στοιχείο 43 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 κατά κατηγορία,

β) στον τομέα των συνθετικών ινών, όπως ορίζεται στο στοιχείο 44 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, κατά κατηγορία,

γ) στον τομέα του άνθρακα, όπως ο άνθρακας ορίζεται στο στοιχείο 13 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, σχετικά με κρατικές ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα,

δ) στον τομέα της ναυπηγίας,

ε) στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, με την επιφύλαξη της περ. α' της παρ. 4,

στ) στον τομέα μεταφορών (και της συναφούς υποδομής), όπως ορίζεται στο στοιχείο 45 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, κατά κατηγορία.

Β. Με βάση την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων - Κωδικ. Αριθμοί Δραστηριότητας 2008» [υπό στοιχεία 1100330/1954/ΔΜ/2008 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 2149) και Εγκ./Πολ. 1133/2008], και με την επιφύλαξη των άρθρων 52 έως 58:

-02- Δασοκομία και Υλοτομία.

-05- Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη.

-06- Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου.

-09.1- Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου και

-09.90.11- Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα και εν γένει όποια δραστηριότητα σχετίζεται με τον τομέα του άνθρακα και του χάλυβα.

-36- Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού εκτός των υπηρεσιών αφαλάτωσης θαλασσινού νερού αποκλειστικά με χρήση Α.Π.Ε.

-41- Κατασκευές κτιρίων.

-42- Έργα πολιτικού μηχανικού.

- 43- Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες.
  - 45- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών.
  - 46- Χονδρικό εμπόριο, με την επιφύλαξη της περ. ζ) της παρ. 4.
  - 47- Λιανικό εμπόριο.
  - 49- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών.
  - 52- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 4.
  - 55- Καταλύματα, με την επιφύλαξη της περ. γ) της παρ. 4.
  - 56- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης.
  - 64- Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
  - 65- Ασφαλιστικά, ανασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία.
  - 66- Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες.
  - 68- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, με την επιφύλαξη της περ. ι' της παρ. 4.
  - 69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.
  - 70- Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων - δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.
  - 71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - με την επιφύλαξη της περ κ) της παρ. 4.
  - 73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.
  - 75- Κτηνιατρικές δραστηριότητες.
  - 77- Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης.
  - 78- Δραστηριότητες απασχόλησης.
  - 79- Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.
  - 80- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας.
  - 81- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους.
  - 82- Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις.
  - 84- Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση.
  - 85- Εκπαίδευση.
  - 86- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, εξαιρούμενων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού, με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4.
  - 87- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, εξαιρούμενων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού, με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4.
  - 88- Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος.
  - 90- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση.
  - 91- Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της παρ. 3.
  - 92- Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα.
  - 93- Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ' και της περ. στ' της παρ. 4.
  - 94- Δραστηριότητες οργανώσεων.
  - 95- Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης.
  - 96- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ) και της περ. η) της παρ. 4.
  - 97- Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού.
  - 98- Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν στην παραγωγή μη διακριτών αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση.
  - 99- Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων.
3. Στον μη υπαγόμενο στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος ΚΑΔ -91- κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι δραστηριότητες:
- α. 91.01.11 (Υπηρεσίες βιβλιοθηκών), β. 91.02 (Δραστηριότητες μουσείων).
  - 4. Στους μη υπαγόμενους στον παρόντα νόμο τομείς της παρ. 2, ενισχύονται κατ' εξαίρεση τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια:
    - α. Στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια:
      - αα) μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών εγκατεστημένης ισχύος μέχρι 15 MW, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 και τον ν. 3468/2006 (Α' 129),
      - αβ) μονάδων συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 40 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,
      - αγ) υβριδικών σταθμών Α.Π.Ε. στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κρήτης, οι οποίοι πρόκειται να τεθούν σε δοκιμαστική λειτουργία έως την ολοκλήρωση και ηλέκτριση του έργου της Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Κρήτης - Αττικής, καθώς και στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ) σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 651/2014,
      - αδ) παραγωγής θερμότητας και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,
      - αε) ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, σύμφωνα με τον ν. 4342/2015 (Α' 143) και το άρθρο 46 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,
      - αστ) παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων, τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, καθώς και μετατροπής υφιστάμενων μονάδων παραγωγής βιοκαυσίμων βασιζόμενων σε εδώδιμα φυτά σε μονάδες παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων, τα οποία δεν βασίζονται σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014.
      - β) Στον τομέα των υποστηρικτικών προς τη μεταφορά δραστηριοτήτων κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κλάδοι:

βα) 52.22.11.05 [Υπηρεσίες τουριστικών λιμανιών (μαρίνων)], ββ) 52.22.11.06 (Υπηρεσίες λειτουργίας υδατοδρομίων) και,

βγ) 52.29.19.03 [Υπηρεσίες μεταφοράς με διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού προς τρίτους (logistics)].

βδ) 52.21.24.00 [Υπηρεσίες χώρων στάθμευσης]. Ενισχύονται κατ' εξαίρεση επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση ή επέκταση δημόσιας χρήσης κλειστών σταθμών ιδιωτικής χρήσεως επιβατηγών αυτοκινήτων χωρητικότητας σαράντα (40) τουλάχιστον θέσεων, επιπλέον εκείνων που επιβάλλει ο Οικοδομικός Κανονισμός για την κάλυψη των μόνιμων αναγκών που προκύπτουν από τις χρήσεις του κτιρίου, εφόσον καταρτίζονται από επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημοσίας χρήσεως, υπέργειων ή υπόγειων σταθμών αυτοκινήτων.

βε) 52.21.26.01 (Υπηρεσίες επαναφόρτισης Συσσωρευτών Ηλεκτρικών Οχημάτων), για επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε νησιωτικές περιοχές.

γ) Στον τομέα του τουρισμού, κατ' εξαίρεση υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων επενδυτικά σχέδια:

γα) Ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

γβ) εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων, αφού παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της προηγούμενης επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας, καθώς και εκσυγχρονισμού μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

γγ) επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή χρήσης του κτιρίου και ότι, μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής, αναβαθμίζονται σε κατηγορία τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

γδ) ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων και glamping,

γε) ίδρυσης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

γστ) σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α' 155), εκτός του μέρους αυτών που αφορά σε προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτίρια και εγκαταστάσεις και με την προϋπόθεση ότι κατατίθενται ως ενιαία επενδυτικά σχέδια,

γζ) εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής, όπως συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού, όπως μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης

(spa), κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια και αυτοκινητοδρόμια, όπως αυτές ορίζονται στον ν. 4276/2014,

γη) εγκαταστάσεων αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού ή γεωτουρισμού,

γθ) ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά από τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη του άρθρου 21 του παρόντος,

γι) ίδρυση και εκσυγχρονισμό μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον α) φέρουν διακριτικό τίτλο «Ξενώνας φιλοξενίας», β) υλοποιούνται εντός παραδοσιακών οικισμών σε μια από τις ακόλουθες περιοχές: i) ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας, ii) περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα, iii) νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, γ) κατατάσσονται σε κατηγορία πέντε (5) κλειδιών, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 12868/2018 (Β' 3119) απόφαση του Υπουργού Τουρισμού και δ) διατηρούν ελάχιστο αριθμό είκοσι (20) ενοικιαζόμενων δωματίων,

για) εγκαταστάσεων καταδυτικού τουρισμού.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, η οποία δεν μπορεί να τροποποιηθεί πριν από την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύνανται να καθορίζονται περιοχές της Επικράτειας, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής μιας ή περισσότερων υποπεριπτώσεων της περ. γ) ή και από είδη ενισχύσεων των καθεστώτων των υποκεφαλαίων Θ και Ι του Μέρους Β'.

ε) Στον τομέα της ανθρώπινης υγείας και της κοινωνικής μέριμνας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του ν. 2072/1992 (Α' 125) και επενδυτικά σχέδια για την παροχή Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου. Ομοίως, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για την παροχή υπηρεσιών οίκων ευγηρίας - ΚΑΔ 87.30.11.01.

στ) Στον τομέα των αθλητικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων διασκέδασης και ψυχαγωγίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κάτωθι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) του ΚΑΔ 93:

στα) 93.11.10.01 Υπηρεσίες γηπέδων (4x4, 5x5 κ.λπ.) ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης, αντισφαίρισης κ.λπ., και

στβ) 93.11.10.03 Υπηρεσίες κολυμβητηρίου (πισίνας).

ζ) Στον τομέα του χονδρικού εμπορίου κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των Κ.Α.Δ. 46.71.12.05, 46.71.13.14 και 46.71.13.16 που υλοποιούνται στα νησιά, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Ομοίως, κατ' εξαίρεση ενισχύονται επενδυτικά σχέδια του

ΚΑΔ 46.46 - Χονδρικό Εμπόριο Φαρμακευτικών Προϊόντων μόνο για το καθεστώς ενισχύσεων «Επιχειρηματική Εξωστρέφεια».

η) Στον τομέα των άλλων δραστηριοτήτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των Κ.Α.Δ. 96.01.19.02: Υπηρεσίες Μηχανικών Πλυντηρίων και 96.01.13.01: Υπηρεσίες Σιδηρωτηρίου Ρούχων.

θ) Στον τομέα ενημέρωσης και επικοινωνίας ενισχύεται η δημιουργία μόνιμων εγκαταστάσεων «studios» για την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο, τηλεοπτικών προγραμμάτων και ηχογραφήσεων.

ι) Στον τομέα διαχείρισης ακίνητης περιουσίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια του Κ.Α.Δ. 68.32.13.00 για επιχειρήσεις ανάπτυξης και διαχείρισης Ο.Υ.Μ.Ε.Δ. εφόσον αυτά αφορούν σε ίδρυση ή επέκταση και υλοποιούνται σε έκταση άνω των τριακοσίων (300) στρεμμάτων, μόνο για τα καθεστώτα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» και «Επιχειρηματικότητα 360ο».

ια) Στον τομέα των δραστηριοτήτων μηχανικών κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια του Κ.Α.Δ. 71.20 για επιχειρήσεις τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων, μόνο για το καθεστώς «Έρευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Το παρόν περιλαμβάνει τις δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις.

1. Επενδυτικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜμΕ (άρθρο 18 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

2. Δαπάνες εκκίνησης για τις νεοσύστατες και υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (άρθρο 22 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες εκκίνησης αφορούν σε επενδυτικά σχέδια υπό ίδρυση ή νεοσύστατων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

2. Οι δαπάνες ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) του ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ. Για τις καινοτόμες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις τα όρια αυτά διπλασιάζονται.

3. Δαπάνες για έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 Γ.Α.Κ.).

1. Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανά-

πτυξης πρέπει να εμπίπτει πλήρως σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες, όπως αυτές ορίζονται στον Γ.Α.Κ.: βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας.

Οι επιλέξιμες για ενίσχυση δαπάνες του έργου έρευνας και ανάπτυξης αφορούν σε συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

α) Δαπάνες προσωπικού: ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό υποστηρικτικό προσωπικό, εφόσον απασχολούνται αποκλειστικά στο έργο,

β) δαπάνες κτιρίων, οργάνων και εξοπλισμού, εφόσον και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Για τα κτίρια, τα όργανα και τον εξοπλισμό που δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές,

γ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο,

δ) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου,

ε) δαπάνες για τη διεξαγωγή μελετών σκοπιμότητας.

2. Η ένταση της ενίσχυσης επί των επιλέξιμων δαπανών ανέρχεται σε ποσοστό έως πενήντα τοις εκατό (50%) για βιομηχανική έρευνα, είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για πειραματική ανάπτυξη και πενήντα τοις εκατό (50%) για μελέτες σκοπιμότητας. Η εταιρεία δεν μπορεί να λαμβάνει άλλη ενίσχυση για το ίδιο έργο έρευνας και ανάπτυξης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

4. Δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ (άρθρο 28 Γ.Α.Κ.).

1. Αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες για την απόκτηση, επικύρωση και προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,

β. δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες ανάπτυξης και καινοτομίας και αποσπάται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό (ως «απόσπαση» θεωρείται η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από τη δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του),

γ. δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες, συνδρομή και επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, καθώς και της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν και υπο-

στηρικτικές υπηρεσίες, όπως παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης, με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών στον τομέα της καινοτομίας.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

5. Δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις (άρθρο 29 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες προσωπικού,

β. δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτιρίων και γηπέδων, για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται και με τον όρο ότι χρησιμοποιούνται για το έργο,

γ. δαπάνες για γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν, ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων,

δ. πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου.

Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις παρέχονται μόνο εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με ΜμΕ (ανάπτυξη κοινών επιχειρηματικών στρατηγικών ή διαχειριστικών δομών, παροχή κοινών υπηρεσιών ή υπηρεσιών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, συντονισμένες δραστηριότητες, όπως η έρευνα, η εμπορία, η υποστήριξη δικτύων και συνεργατικών σχηματισμών, η βελτίωση της προσβασιμότητας και της επικοινωνίας, η χρήση κοινών μέσων για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και των εμπορικών συναλλαγών με ΜμΕ), όσον αφορά στην ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες ΜμΕ καταβάλλουν, βάσει παραστατικών, το τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών κατ' ελάχιστον.

Ως πραγματική ορίζεται η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες η μία τουλάχιστον είναι ΜμΕ και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜμΕ.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

6. Επενδυτικές δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 36 Γ.Α.Κ.).

1. Οι επενδυτικές δαπάνες αφορούν στην υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την υπέρβαση των εφαρμοστέων ενωσιακών προτύπων, ή για την αύξηση του επιπέδου της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων.

Οι δαπάνες αυτές καθορίζονται ως εξής:

α) Όταν το κόστος της επένδυσης για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να προσδιοριστεί στο συνολικό επενδυτικό κόστος ως χωριστή επένδυση, αυτό το κόστος που σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες,

β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το κόστος της επένδυσης στην προστασία του περιβάλλοντος προσδιορίζεται με βάση παρόμοια, λιγότερη φιλική προς το περιβάλλον επένδυση που μπορεί προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση. Η διαφορά μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.

Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το σαράντα τοις εκατό (40%) των επιλέξιμων δαπανών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

7. Επενδυτικές δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 38 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις, όταν οι βελτιώσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα, που έχουν ήδη εγκριθεί, έστω και αν δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά δεκαπέντε (15)

ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

8. Επενδυτικές δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. (άρθρο 40 Γ.Α.Κ.)

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε εξοπλισμό που χρειάζεται η εγκατάσταση για να λειτουργήσει ως εγκατάσταση συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης, σε σύγκριση με συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης της ίδιας δυναμικότητας, ή οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την αναβάθμιση της απόδοσης, αν η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει ήδη επιτύχει το όριο υψηλής απόδοσης. Στην περίπτωση σταθμών ηλεκτρικής ισχύος άνω του 1MW, επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται μόνο αυτές που αντιστοιχούν σε παραγωγή θερμότητας, η οποία αξιοποιείται για θέρμανση διεργασιών ή χώρων.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

9. Δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή και παραγωγή θερμότητας/ψύξης από Α.Π.Ε. για ίδια χρήση, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μικρά υδροηλεκτρικά έργα, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής θερμότητας/ψύξης από Α.Π.Ε., για επενδυτικά σχέδια παραγωγής αιεφόρων βιοκαυσίμων τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, καθώς και για υβριδικούς σταθμούς Α.Π.Ε. τόσο στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κρήτης, οι οποίοι πρόκειται να τεθούν σε δοκιμαστική λειτουργία έως την ολοκλήρωση και ηλεκτρίση του έργου της Ηλεκτρικής

Διασύνδεσης Κρήτης - Αττικής, όσο και στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ). Επιλέξιμες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Για επενδυτικά σχέδια Υβριδικών Σταθμών Α.Π.Ε. στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του συστήματος αποθήκευσης, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σε ποσοστό:

α) Σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι δαπάνες υπολογίζονται ως εξής:

αα) Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί ως χωριστή επένδυση ως προς το συνολικό επενδυτικό κόστος,

αβ) όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί με βάση παρόμοια, λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση, η διαφορά αυτή μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες,

β) τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν υπολογίζονται ως εξής: για μικρές εγκαταστάσεις που δεν μπορούν να συγκριθούν με παρόμοια λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν μονάδες παραγωγής περιορισμένου μεγέθους, το συνολικό κόστος της επένδυσης για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. σύμφωνα με τον Χ.Π.Ε.

3. Οι δαπάνες στις περιπτώσεις αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή και παραγωγής θερμότητας/ψύξης για ίδια χρήση από Α.Π.Ε. ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

10. Δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης (άρθρο 46 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες για τη μονάδα παραγωγής είναι οι πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για την κατασκευή, επέκταση και ανακαίνιση μιας ή περισσότερων μονάδων παραγωγής θερμικής ενέργειας, ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν αποδοτικό σύστημα τη-

λεθέρμανσης και τηλεψύξης, όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 3 του ν. 4342/2015 (Α' 143), σε σύγκριση με μια συμβατική μονάδα παραγωγής. Η επένδυση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συστήματος ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Επιλέξιμες δαπάνες για το δίκτυο διανομής είναι οι επενδυτικές δαπάνες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. Το ποσό της ενίσχυσης για το δίκτυο διανομής δεν μπορεί να υπερβεί τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

11. Δαπάνες για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων (άρθρο 45 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που απαιτούνται για τις εργασίες αποκατάστασης, μειωμένες κατά την αύξηση της αξίας του οικοπέδου. Στην περίπτωση της αποκατάστασης μολυσμένων χώρων, όλες οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται μια επιχείρηση κατά την αποκατάσταση του χώρου της μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες επενδύσεις, ανεξαρτήτως του εάν είναι ή

όχι δυνατή η εγγραφή των εν λόγω δαπανών στον ισολογισμό της ως πάγιων στοιχείων ενεργητικού.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

12. Δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων (άρθρο 47 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιηθεί μία επένδυση σε καλύτερες ή αποδοτικότερες δραστηριότητες ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης σε σύγκριση με μία συμβατική μονάδα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης ίδιας δυναμικότητας που θα κατασκευαζόταν ελλείψει ενίσχυσης. Τα προς επεξεργασία ανακυκλούμενα ή επαναχρησιμοποιούμενα υλικά σε άλλη περίπτωση θα απορρίπτονταν, ή θα υφίσταντο επεξεργασία με τρόπο λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον. Δεν καλύπτονται ενισχύσεις για άλλες εργασίες ανάκτησης αποβλήτων πλην της ανακύκλωσης.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις που αφορούν στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων του ίδιου του δικαιούχου δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

13. Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 31 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην αναβάθμιση των προσόντων ή την επανεκπαίδευση των εργαζομένων.

Ειδικότερα, είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευτές συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση,

β) λειτουργικές δαπάνες εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων που σχετίζονται άμεσα με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως έξοδα μετακίνησης, υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το έργο, αποσβέσεις των υλικοτεχνικών μέσων και του εξοπλισμού, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο επαγγελματικής κατάρτισης.

Εξαιρούνται τα έξοδα διαμονής, εκτός από τα ελάχιστα αναγκαία έξοδα διαμονής των εκπαιδευόμενων που είναι εργαζόμενοι με αναπηρία,

γ) δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης,

δ) δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευόμενων και γενικές έμμεσες δαπάνες, όπως διοικητικές δαπάνες, μισθώματα και γενικά έξοδα, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί, μέχρι το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών, ως εξής:

α) Κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η επαγγελματική κατάρτιση απευθύνεται σε εργαζομένους που είναι άτομα με αναπηρία ή σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση,

β) κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

14. Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις (άρθρο 19 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

15. Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση.

Α. Εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση (άρθρο 32 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για περίοδο δώδεκα (12) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση.

Όταν ο υπόψη εργαζόμενος τελεί σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για μέγιστη περίοδο είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την πρόσληψη.

Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, και όχι λόγω κατάρτησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία περί συμβάσεων εργασίας ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις του κράτους μέλους.

Εάν η περίοδος απασχόλησης είναι βραχύτερη των δώδεκα (12) μηνών, ή των εικοσιτεσσάρων (24) μηνών για εργαζομένους σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, η ενίσχυση μειώνεται κατ' αναλογία χρόνου.

Η ένταση της ενίσχυσης για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

Β. Εργαζόμενοι με αναπηρία (άρθρο 33 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για κάθε δεδομένη περίοδο απασχόλησης του εργαζομένου με αναπηρία.

Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, και όχι λόγω κατάρτησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι με αναπηρία δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη

περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις που είναι νομικά δεσμευτικές για την επιχείρηση και διέπουν τις συμβάσεις εργασίας.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των επιλέξιμων δαπανών.

Γ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων με αναπηρία (άρθρο 34 Γ.Α.Κ.)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσαρμογής του χώρου εργασίας,

β) δαπάνες απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων με αναπηρία και επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι με αναπηρία,

γ) δαπάνες προσαρμογής ή αγοράς εξοπλισμού, ή αγοράς και επικύρωσης λογισμικού προς χρήση από εργαζομένους με αναπηρία, περιλαμβανομένων προσαρμοσμένων ή βοηθητικών τεχνολογικών διευκολύνσεων, οι οποίες προστίθενται σε εκείνες τις οποίες θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος εάν απασχολούσε εργαζομένους χωρίς αναπηρία,

δ) δαπάνες που συνδέονται άμεσα με τη μεταφορά των εργαζομένων με αναπηρία στον χώρο εργασίας και για δραστηριότητες που συνδέονται με την εργασία τους,

ε) μισθολογικό κόστος για τις ώρες που αφιερώνει στην αποκατάσταση ένας εργαζόμενος με αναπηρία,

στ) όταν ο δικαιούχος παρέχει προστατευόμενη απασχόληση, οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης ή εκσυγχρονισμού των μονάδων παραγωγής της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και οποιοσδήποτε δαπάνες διοίκησης και μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές απορρέουν άμεσα από την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) των επιλέξιμων δαπανών.

Δ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση (άρθρο 35 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:

α) Απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων σε μειονεκτική θέση, για περίοδο δώδεκα (12) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση ή για περίοδο εικοσιτεσσάρων (24) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση,

β) επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση.

Η παρεχόμενη υποστήριξη συνίσταται σε μέτρα για την υποστήριξη της αυτονομίας και της προσαρμογής στο περιβάλλον εργασίας του εργαζομένου σε μειονεκτική θέση, στην παρουσία συνοδού του εργαζομένου στις κοινωνικές και διοικητικές διαδικασίες, στη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τον επιχειρηματία και στη διαχείριση των συγκρούσεων,

γ) αντιστάθμισης πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων σε μειονεκτική θέση.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2022

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
Αναπληρωτής Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ	Εξωτερικών ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ
Παιδείας και Θρησκευμάτων ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ	Υγείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ
Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ	Προστασίας του Πολίτη ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ	Πολιτισμού και Αθλητισμού ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ
Υφυπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ	Δικαιοσύνης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ	Εσωτερικών ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ
Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ	Μετανάστευσης και Ασύλου ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ	Υποδομών και Μεταφορών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ
Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ	Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ	Τουρισμού ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ
Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ	Επικρατείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ	Επικρατείας ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2022

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

